

קרוב אליך

עבודת ה' ברוח חסידית

מחוברים לנשמה

די, הגזמנו. לרקוד בסליחות!?

חבורת יהודים התארחו לפרק בפודקאסט 'הללו' כדי לעשות לנו סדר בראש ובלב, ועל הדרך גילתה לנו את סודו של הניגון 'רחמנא'. הרב אריה הנדלר, הרב שניאור אשכנזי, קובי אריאלי ושי צברי מדברים על מה שבוער באלול

מה המשותף לראש ישיבת הסדר בדרום, מנהל תלמוד תורה ברמת גן וסגן אלוף נ.?. הם לומדים בבית המדרש 'נשמחא דאורייתא' קבלה בסגנון ישיבתי, לימוד שיטתי ומעמיק המחולל מהפכה בעולמם הפנימי. לא סתם הרב קוק אמר שכל מה שהוא כותב נועד להביא את לומדי התורה לפנימיות התורה

ציור: יהושע יוסמן

ד"ש מהצפון
שיראל, מפונה
מתמודדת, כותבת
לעם ישראל

אז למה, תכלס,
אתה לומד תורה?
אורי צוקר

לא למדנו כלום?
כלום לא השתנה?
דעה אביחיל

מבטיח להקפיד
יותר על מים אחרונים!
הרב יצחק קפלן

מכללי אוריה ימי שני

- 18:30 הרב ברוך סליי
- 19:45 הרבנית יעפעת לובר
- 21:00 הרב לביא אנגלמן

כ"ז אלול
ערב התעוררות מיוחד עם להקת לביא

הרשמה לתכנית
באתר המדרשה <
'מדרשת אוריה' בגוגל
לפרטים נוספים:
052-7710939 יסכה

ימי חמישי

- 09:30 הרב יהונתן נמדר
קול השופר בהווה ובנפש
- 11:00 הרבנית דינה דאפ
העוז והענוה
- 12:30 הרב יהושע שפירא
- 14:00 הרב ברוך סליי
דרשתי קרבתיך

מכללי אוריה ימי שני

- 09:30 הרב לביא אנגלמן
נתיב התשובה למהר"ל
- 11:00 הרב יובל מיטלמן
התשובה המשמחת
- 12:30 הרבנית עידית איצקוביץ
י"ג מידות עם"י תומר דבורה
- 14:00 י"ג אלול
הרב ערן טמיר
ה' תשרי
הרבנית תמה
בר נתן
הרב רונן טמיר

לנשום את אלול

2/3 אוריה אוריה

י"ג אלול 16.9 - ח' תשרי 10.10

כוס קפה ב-1400 ש"ח

חברים יקרים, אני רוצה להתחיל את התוועדותנו הפעם במילותיו של רבי נחמן, "בדרך ספתי מעשה...". אז הנה סיפור שקרה לי על אם הדרך. בני הצעיר הוא חובב דיג, ובאחד הימים הצעתי לו לעשות 'אבות ובנים' על שפת הים, וכך יצאנו לנסיעה בדרכנו לאחד החופים בצפון הארץ.

בעברנו בכביש 6 אמרתי לו שחשקה נפשי בכוס קפה. נכנסנו לתחנת הדלק הגדולה, ואז אמרתי לו: "בעצם, אני מעדיף לשתות קפה בבית חב"ד כאן בתחנה, יש שם קפה בחינם...". בטח הקורא תוהה בליבו: זה העניין? קפה בחינם? אז כדאי להיות בסבלנות... כך נכנסנו לבית חב"ד, והתקבלנו בהארט פנים. באמת, זו הייתה הארת פנים מיוחדת, שיש לשליחי הרבי, כמו אנשי המלך הנמצאים בשדה בשליחותו, בחודש אלול ובכל השנה.

לפני שנמשיך בסיפור, כדאי לשים לב שכאשר האדמו"ר הזקן מדבר על המשל של 'המלך בשדה' בחודש אלול, הוא משתמש בביטויים שהמלך "מקבל את כולם בסבר פנים יפות ומראה פנים שוחקות לכולם". ככל הלשון הזה בהחלט מעניין. כנראה אלו שני מושגים - קבלה בסבר פנים יפות, ולהראות פנים שוחקות. אפשר לומר שאלו שני שלבים במערכת יחסים בין בני-אדם: כשמישהו מקבל אותי בסבר פנים יפות, אני מרגיש שאני בסדר. אתם ודאי מכירים את זה, יש כאלו אנשים שבנוכחותם מיד עולה בנו תחושה של 'מה לא בסדר איתי?' זו תחושת אשמה קדמונית; וכשמקבלים אותי בסבר פנים יפות יש איזשהו שקט במפגש. כלומר, מה שהפוך ממתח. לעומת זאת, כשגם מראים לי פנים שוחקות, זו כבר ממש תחושה שאני אהוב ורצוי. כביכול האדם משרד לי: 'איזה יופי שנפגשתי איתך'.

תרגול מפתיע

בכל אופן, כך קיבל אותנו השליח - גם בסבר פנים יפות וגם הראה לנו פנים שוחקות, כמו המלך בשדה. שתינו קפה, התוועדנו שעה קלה ושמענו רעיונות חסידיים. באותה שעה היו עוד מבקרים בבית חב"ד, וכך יצא שבאמצע כביש 6 צפונה, בעיצומו של יום קיץ, הייתה התוועדות של ממש, כולל ניגונים...

לקראת סיום המפגש הוצאתי שטר של 200 ש"ח מהכיס ונתתי לשליח, כתרומה לפעילות המבורכת שלו. פניו של השליח אורו בהפתעה, ומרצון להכיר לנו טובה הוא הלך לפינת המבנה והביא לנו כמתנה מעין ערכת קלפים של ביטויים ומשפטיים חיוביים ממשנתו של הרבי מלובביץ', שניתן להשתמש בה כמשחק וסדנה לימודית בה כל משתתף מוציא את הקלף שעלה בידו ומשתף מה התוכן שכתוב עליו מעלה במחשבתו.

עם כאלה קלפים יפים, כמובן ישבנו מיד לשחק עם הנוכחים בבית חב"ד... כל אחד מהנוכחים הוציא קלף ושיתף היכן הדברים פוגשים אותו ומה הוא לוקח מהם. גם השליח עצמו, שהשתתף במשחק המעניין, הוציא קלף והראה לנו שכתוב עליו את המשפט הבא: "אתגרים מגלים בנו טוב גנוז ועוצמתי, הלוואי ונשכיל לגלותו גם בימי שגרה". השליח היה אחוז התפעלות, ואמר לנו שהוא מרגיש שזו השגחה פרטית של ממש. הוא סיפר שהוא מתמודד בימים אלה עם אתגר מסוים. הוא שכר יועץ ארגוני שיעזור לו לערוך קמפיין התרמה לבית חב"ד, והוא הכין

הוא שכר יועץ ארגוני שיעזור לו לערוך קמפיין התרמה לבית חב"ד, והוא הכין מתנות ותשורות למי שיתרום לפעילות כולל פרוספקטים מכובדים שמציגים את הפעילות שלו, אבל הוא מתבייש לגשת לאנשים. וכעת, הקלף הזה ממש בא לו במקום.

מתנות ותשורות למי שיתרום לפעילות כולל פרוספקטים מכובדים שמציגים את הפעילות שלו, אבל הוא מתבייש לגשת לאנשים. וכעת, הקלף הזה ממש בא לו במקום.

רוחי הייתה טובה עלי. אמרתי לו: "בוא תתאמן עלי...". השליח אמר: "מה, באמת?" אמרתי לו: "כן, תדגים לי איך אתה פונה לאנשים ומבקש מהם". כך, למרות שאני נמצא בבית חב"ד הזה אחת לכמה חודשים ואני כבר מכיר אותו, השליח התאמן עלי ופירט על מכלול הפעילות שלו: כך וכך אנשים עוצרים להנחת תפילין, לקריאה בתורה, למנייני תפילה, לשיעורי חסידות ועוד. הוא סיים להציג את הדברים ואז אמרתי לו: "נו, מה?" הוא הבין את כוונתי ומיד שאל: "האם אתה מוכן לחתום על הוראת קבע לפעילות?" נעתרתי בשמחה וחתמתי לו על הוראת קבע לשנה של 100 ש"ח לחודש, סך הכל 1200 ש"ח לשנה...

הסבר פניך לאחייך

נפרדנו בידידות, ויצאתי משם עם שמחה גדולה בלב. למה? לכם אני אומר, חברים יקרים: כל הסיבה לעצירה שלי בבית חב"ד, כולל מה שאמרתי לבן שלי שיש קפה בחינם בבית חב"ד, היא כיוון שרציתי להנחיל לו את האהבה שיש בי כלפי שליחי הרבי. ראיתי בכך הזדמנות בתוך הטיול שלנו, שיחווה בליבי את העניין הזה, בלי שאכביר במילים. ובאמת, כשיצאנו החוצה, הבן שלי הסתכל עלי ואמר: "אבא, הקפה בחינם הזה עלה לך 1400 ש...". חייכתי כמובן, כי אכן זו הייתה התוכנית. אמנם לא ידעתי מלכתחילה שהביקור יתפתח להוראת קבע, אבל בכל זאת הייתי מלא שמחה פנימית על כך שהענקתי לבן שלי את החוויה הזאת, שיוכל לראות עד כמה שליחי הרבי יקרים בעיניי. דרך אגב, מספר שבועות אחר כך, בני שמטיל במזרח הרחוק סיפר לי שאת שתי השבחות הכי נפלאות שהיו לו בטל, הוא חווה - איך לא - בבית חב"ד בטוקיו...

אתם יודעים, לפעמים עולה בי מחשבה שאולי בחינוך הילדים לא הצלחתי כמו שרציתי. יכול להיות שזו מחשבה מוטעית, אבל אני משתף אתכם בכנות שזו המחשבה שעולה בי, ואז אני חושב שכדאי לי להשקיע בילדים שלפחות יראו את שליחי הרבי בכל מקום, כיצד הם פועלים באהבה גדולה כלפי כל מי שבא במגע איתם, ושיידעו שבית חב"ד הוא בית עבורם ועבור כל יהודי - לא משנה לאן הוא מתגלגל בעולם. בעיניי, זו ההשקעה הכי טובה שאב יהודי יכול להעניק לילדיו, ושמחתי שבתוך המסע האישי שהבן שלי עובר - גם מסע פיזי מסע בעולם וגם מסע נפשי של חיפוש דרכו בעולם - יש לו פינה חמה לשליחי הרבי.

בינתיים, תוך כדי שאני מתוועד איתכם על הנושא, הוצאתי את ערכת הקלפים שקיבלתי מהשליח. בערכה היפה ישנם שישה קלפים, לצד חוברת המסבירה איך לעבוד איתם. אני מבקש לקרוא בפניכם את הכתוב על הקלפים הללו, בתקווה שבהשגחה פרטית כל אחד ואחת שקוראים את הדברים ימצא את המסר שנוגע בליבו:

- למילים יש כוח. דיבור חיובי חושף את הטוב אצל מי שדובר אודותיו.
- אם נשים לב לטוב המובן מאליו, נראה שהכוס מלאה הרבה יותר מחציה.
- האדמו"ר ה'צמח צדק' מלובביץ' אמר: חשוב טוב - יהיה טוב.
- אתגרים מגלים בנו טוב גנוז ועוצמתי. הלוואי ונשכיל לגלות אותו גם בימי שגרה.
- המבט שלנו על העולם משקף את נטייתנו. מי שרואה את הטוב, הוא טוב בעצמו.
- אין כמה סוגי יהודים, כל יהודי הוא יהודי שלם, כל יהודי הוא קדוש. חברים יקרים, שנזכה בעזרת ה' בימים המיוחדים הללו של אלול - כל אחד מאיתנו במקום שבו הוא מסתובב - להיות גם הוא משליחי המלך שכרגע נמצא בשדה, ולקבל כל יהודי בסבר פנים יפות ולהראות פנים שוחקות לכולם. לחיים, לחיים.

נפילתי קמתי

סיפור אישי

על התמודדות עם נפילה באינטרנט

דועי הרטמן

לקריאה סרקו את הברקוד ←

או חפשו בגוגל: נפילתי קמתי סיפור אישי

1,2,3!

חדש

מהיום,

תואר ראשון ותעודת הוראה בשלוש שנים בלבד!*

מתחילים
לעבוד כבר
בשנה השלישית!

במסלולים שמשך
זמנם הוא שלוש
שנים בלבד

מכללת אורות ישראל

המכללה האקדמית הדתית לחינוך המובילה בישראל

מגוון מסלולים לתואר ראשון B.Ed.

תקשורת | לשון | מתמטיקה | אנגלית | תנ"ך | מחשבת ישראל | היסטוריה
ארץ ישראל | חינוך חברתי | חינוך מיוחד | הגיל הרך | מחול ותנועה
מסלול מיוחד להסבת אקדמאים להוראה

תוכנית
להעצמה אישית

לימודים
במתכונת היברידית

מלגות
ייחודיות

הסעות
מרחבי הארץ

ההרשמה לתואר שני בעיצומה!

ייעוץ חינוכי | הוראת היסטוריה של עם ישראל**
ניהול וארגון מערכות חינוך | מקרא וספרות חכמים

חפשו ב-Google 'תואר באורות באלקנה'

*בהנחיית המל"ג ניתן ללמוד מסלול תלת שנתי רק בחלק מההתמחויות
** פתיחת התוכנית באישור מל"ג | מותנה במספר הנרשמים

לפרטים והרשמה: **קמפוס אלקנה**

03-3763767 | 052-4295209

הטיפשות של המוזיקאים

מה הייתם אומרים לג'פרי, יהודי אמריקאי, שהחל להכיר את יהדותו בגיל תשעים. אחרי שנים שחי כמתבולל גמור, כך פתאום, החלו הוא ואשתו לפקוד את בית הכנסת בפניניקס, אריזונה, והתחברו לשורשיהם.

פעם ראיתי שהוא חוזר הביתה בשבת ברכבו. התעצבתי אל לבי, ולא יכולתי שלא לשאול אותו מדוע. הוא אמר לי שכבר שבעים שנה הוא נוסע בשבת, והוא חושש שאם יפסיק פתאום - זה מאוד יצער אותו להבין כיצד בעצם חי בעבירה כל השנים...

ואני חשבתי בלבי לומר לו: ג'פרי, היית תינוק שנשבה. היית, כלשון הגמרא, "אומר מותר". ויתרה מכך: התשובה פועלת בדיוק להפך. אם תחדל מלנסוע עכשיו, אם תשמור מכאן והלאה את השבת, יתברר שמעולם לא חיללת שבת, אף לא פעם אחת בחייך. וזה הסוד של התשובה: השב מאהבה, זדונות נעשו לו זכויות. והרי כלל בדינו - "מצוה גוררת מצוה". ואם כך, כל המעשים שעשה החוטא בעברו והפכו עתה לזכויות, מתבררות למפרע ככאלה שגררו אותו לרגע הזה של קרבת ה'. יתברר לג'פרי שכל המעשים שעשה 90 שנה, הם שהובילוהו לבית הכנסת בפניניקס, לעשות תשובה ולאכול בייגל והרינג בקידוש.

פעם שאלו את רבי שלמה זלמן אויערבך על אותם צדיקים וחסידיים שמתפללים מעבר למגבלות הזמן... האין זה נגד שולחן ערוך מפורש? ענה להם: כלל בדינו - "עבירה גוררת עבירה", תראו לי את העבירה שזה גורר...!

איך כתב עגנון? "ונדמה היה לי שהארץ אשר הלכתי עליה והרחובות אשר עברתי בהם אינם אלא פרוזדור לבית זה"...

איך כותב הרב קוק? "עיקר הנפילות באות מפני שאינו מאמין בקלותה של תשובה".

איך כותב רבי נחמן בשם האר"י? "סוד כוונות אלול הוא הנותן בְּיָם דְּרַךְ". ומסבירים: בכביש 6 (למשל), אם פספסת את היציאה, אתה צריך להמשיך עוד עשרים קילומטר עד שתוכל להסתובב. אבל אניה בלב ים, ממש כמו בתשובה, כשמגלה שהיא בדרך הלא נכונה, מיד היא יכולה להסתובב בין קצף הגלים ולחזור לכיוון הנכון, כמו שעשה בסוף ג'פרי שלנו.

איך אמר לי מישהו השבוע כשביקשתי הוראות הגעה? "אתה ממשיך ישר-ישר-ישר, עד שאתה מגיע לצומת 'טי', ובצומת 'טי' אתה ממשיך ישר".... (חח)

פעם שאלו את רבי שלמה זלמן אויערבך על אותם צדיקים וחסידיים שמתפללים מעבר למגבלות הזמן... האין זה נגד שולחן ערוך מפורש? ענה להם: כלל בדינו - "עבירה גוררת עבירה", תראו לי את העבירה שזה גורר...!

מחד, הוא לא היה יכול לומר לשואלים שזו ממש מצוה; מאידך הוא לימד אותנו שעבירה נמדדת רק בעבירה שהיא גררה, ואצל הצדיקים האלה - פשוט אין.

נסיים באמרה יהודית כזאת, עם חיוך.

שואלים: למה מוזיקאים וחזנים הם שוטים?

ומשיבים: הלא היכל הנגינה כל כך קרוב הוא להיכל התשובה, נכון? אז תגידו, מוזיקאים, אתם כבר כל כך קרובים לתשובה, מדוע לא כבר תחזרו בתשובה?! (חח)

לקחתי לליבי, וכך גם אומר לכולנו: אנחנו כבר פה, בהיכל של אלול. אז קדימה, בואו נמשיך ישר לתוך צומת 'ת' הקרובה!!! - תשובה!

ענבל אלחייאני

בואי לשדה

בואי לשדה, היא שמעה את הקול הפנימי שבה קורא לה.

בואי לשדה, המלך לך שם מחכה.

והיא לא הרשתה לעצמה לפספס השנה.

40 יום היא פשטה ולבשה צורה, חיפשה את הלבוש האותנטי שלה,

את הלבוש שהכי יהלום אותה. חיפשה את המחשבות הצרופות שלה, שהן רק שלה.

חיפשה את הדיבורים שלה, שהם מתוכה, חיפשה את ההרגשות האמיתיות של נשמתה שרצות בקרבה, שרצות בקרבה.

חיפשה את ההתנהגויות והתגובות שבהן רוצה לנהוג. כל כך הרבה חיפשה, כל כך ניסתה לבוא לבושה בלבושה, במלבושי נפשה.

ולא נחה ולא שקטה עד שלבסוף בארון היא מצאה - מצאה את עצמה.

הנפש האלוקית הזכה שכל כולה ביטוי של מקורה, מתמזגת באורו ומוכנה השנה להאיר אותו, להאיר מתוכו.

הנה היא כבר עומדת לבושה, אבל גם עם מעט בושה. איך שנה שלמה, את הבגדים הללו - שהם שלה - לא לבשה.

כל כך כואבת, מיוסרת, שכך התרחקה. וברגע הזה, כשהדמעות החמות במורד לחייה יורדות,

היא מבטיחה לעצמה שלעולם לא תיכנע שוב ליצרה. השנה הזו, היא החליטה, היא תהיה חדשה

ולו בגלל שהיא תתחדש בתוכה, תסכים לחיות בה את עצמה, את האור המאיר בה בעוצמה.

והמלך מביט בה משתומם, בוכה אף הוא מהתרגשותה שנוגעת בו. כן, היא אמרה לו שהיא מוכנה

לעבוד רק אותו, להיות שוב רק שלו.

כל כך מתרגש הוא מחזרתה אליו, מתרגש מכך שהיא חזרה וזוכרה שהיא בתו היחידה.

בת של מלך הייתה ותמיד תהיה, ואם הייתה לה שאלה - עכשיו יש לה תשובה, והמלך באהבתו אליה מקבלה.

הרמב"ם

היומי

אירוע פתיחת שנה

בסימן: הצדעה לגיבורי ישראל

במעמד גדולי ישראל שליט"א

ענקיבא

אורח מיוחד
ישי ריבו

היכל ארנה ירושלים	ו' בתשרי 8.10.24	יום שלישי
--------------------------	-------------------------	------------------

פתיחת שערים: בנות 13:00 • בנים 18:00

לפרטים: רכזי הרמב"ם היומי במוסודת

יומן מסע

מ-ש-ע-מ-ם-!!!!!!!

מה הם חשבו לעצמם כשהם דיברו בארמית?

שאשכרה אני אשב שעות על שעות כדי לפענח את מה שהם כתבו? ומילא אם זה היה איזה ספר מתח טוב כזה, אבל לא, דיונים על דיונים. אין מצב, פשוט אין מצב.

לא ברור לי בשביל מה צריך בכלל את כל זה.

טוב, סיכום היום הראשון של החיפושים. גאון אני, פשוט גאון.

מה יותר פשוט מלגשת למיכאל, הגאון של הכיתה, ולשאול אותו למה הוא לומד תורה.

זה היה נשמע בערך ככה:

"תגיד, מיכאל, למה אתה לומד תורה?"

"מה זאת אומרת למה? מי יהיה

הרב עובדיה של הדור הבא? או הרב

קנייבסקי של עוד חמישים שנה? למה,

אתה לא רוצה איזה חצי מליון אנשים

בלוויה שלך? לא בא לך שכל יום

עשרות אנשים רק ירצו לשמוע מה

יש לך להגיד על כל נושא שבעולם?

לא בא לך בטוב שהתמונות שלך

יסתובבו כמעט בכל בית?

רק מה? כבר הבנתי מזמן שכדי

שזה יקרה צריך להשקיע מאוד

בלימודים, ללמוד ממש ברצינות."

"סבבה, אבל למה לא מתמטיקה?"

"ראית משהו תולה פעם תמונה של

פרופסור למתמטיקה? לכמה אנשים

יש תמונה של איינשטיין על הקיר

בבית? הבן-אדם הזה היה גאון, הוא

שינה את עולם המושגים של הפיזיקה,

ובכל זאת לא נראה לי שבהלוויה שלו

הוא גייר את הכמה אלפים הבודדים.

הבנת? כבוד בסדרי גודל כאלה יש

רק בעולם התורה, אין מה לעשות."

"אה, טוב, נשמע ממש אהלה,

ללמוד תורה כדי להפוך למישהו.

ממש בהצלחה במשימה. וממש תודה

על התשובה. אתה יכול להחשיב אותי

כראשון שעמד אצלך בתור."

פייר? לא התרשמתי מאוד, לא נראה לי כזה אטרקציה ללמוד תורה בשביל כבוד.

צריך להתקדם בחיפושים.

היום הלכתי לאח שלי, מאור, שלומד בישיבת הסדר.

פרוטוקול משוער:

"תגיד, מאור, למה אתה לומד תורה?"

"וואי, איזו שאלה יפה!

סתכל מסביבך, כל מי שאתה רואה למד תורה בחיים שלו, זה חלק מהקטע של להיות יהודי ולהיות שייך לעם הזה."

"כן, אבל מה גרם לך פשוט ללכת ללמוד בישיבה, כי ככה כולם מסביבך עשו?"

"נראה לי שזה ממש תיאור מדויק. לא באמת ישבתי לחשוב מחשבות עמוקות, לא היה נראה לי שזו צריכה להיות כזו סוגיה מסובכת.

כולם הלכו לשיבות, וגם אני הלכתי לשיבה. כולם לומדים תורה, וגם אני לומד תורה.

ואם תקשיב לי, כדאי שגם אתה תתחיל ללמוד תורה. כל המחשבות

האלה שלך לא בטוח שהן כאלה בריאות."

"תודה מאור, אהלה עצות."

טוב, זה לא נשמע ממש לא בכיוון כמו מיכאל, אבל זה גם לא נשמע ממש מספק. אין ברירה, חייבים להמשיך.

לא יאמן, עשיתי היום משהו שלא דמיינתי שיהיה לי אומץ לעשות. הרב של המשפחה שלנו הוא צדיק כזה, משהו פחד, לא מדברים איתו סתם. אבל בשביל המשימה שלי אבא חשב שדווקא טוב שאני אפגש איתו. האמת? נלחצתי ממש, אבל אין ספק שזה היה שווה את זה.

את השיחה הזו הקלטתי, מצורף תמלול:

"שלום הרב. אבא שלי אמר שאולי תוכל לעזור לי בשאלה שיש לי."

"כן. מה השאלה?"

"למה לומדים תורה? עם יד על הלב, זה לא כזה מעניין."

"מה אתה אומר?"

"מאז שהשאלה עלתה לי הלכתי לשאול אנשים."

"מעניין. מה הם ענו לך?"

"חבר מהכיתה הסביר לי שהלימוד יביא

לו כבוד. אח שלי אמר לי שפשוט ככה

עושים, כולם לומדים תורה וגם אנחנו

לומדים תורה."

"נו, וזה לא סיפק אותך, אתה נראה לא

מרוצה."

"לא, זה לא סיפק אותי כל-כך, בטח כבוד

לא נראה לי סיבה טובה מספיק, אבל גם

ללמוד סתם לא נשמע אטרקציה."

"מצוין, טוב שלא הסתפקת בתשובות

האלה, הן באמת לא מספקות.

יהודי לומד תורה קודם כל כי זו מצווה,

ככה ה' אמר לעשות אז עושים.

אבל אחרי התובנה הפשוטה הזו אפשר

לדבר גם על מישורים נוספים. התורה היא

הקשר של היהודי עם ה', יהודי שאוהב את

ה' וירא ממנו מוצא את הדרך לבטא את

האהבה והיראה בלימוד התורה. זה לימוד

תורה לשמה, לימוד בשביל ה' והקשר איתו.

לימוד שלא מגיע מהמקום הזה הוא לימוד

שלא לשמה והוא פחות מוצלח."

"אוי ואבוי. אז מה עם החבר שלי ואח

שלי?"

"אח שלך במצב טוב, הוא אמנם לא לומד

תורה לשמה אבל גם לא ממש עם כוונה

הפוכה. ברגע שהוא יתחיל ללמוד תורה

לשמה הוא ימשוך אחריו את כל הלימוד שהוא למד סתם.

החבר שלך יותר בבעיה. לא מספיק שהוא יתחיל ללמוד לשמה,

הוא גם צריך לעשות תשובה על הלימוד עם הכוונה הלא טובה ולא

נקיה, מיד אחרי התשובה הלימוד שלו יקבל את ההקשר הנכון ויגיע

למקום הנכון."

"תודה הרב."

"בשמחה, תגדל בלימוד התורה לשמה מתוך יראת שמים."

"אמן."

אולי לא תאמינו, אבל כשהרב דיבר על תורה לשמה ממש הרגשתי

שזה הדבר שאני הכי רוצה, להיות בקשר עמוק עם ה'.

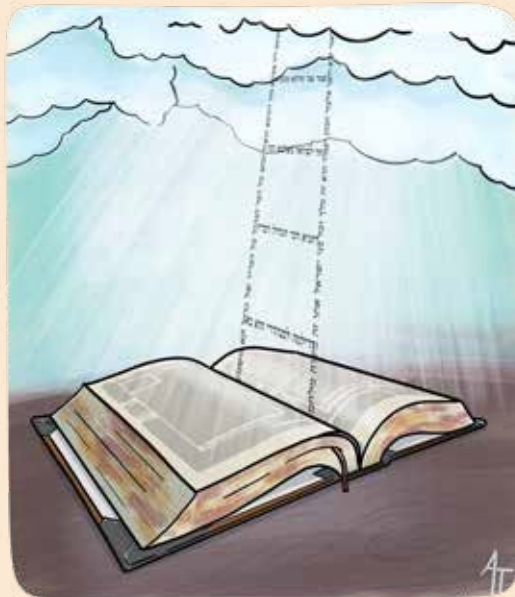
סיכום יומן מסע:

נראה לי שאני מתחיל ללמוד ברצינות.

כן, כן, את הטקסטים הארוכים האלה בארמית.

זה בדיוק מה שהנשמה שלי הכי רוצה לעשות.

להיות בקשר עם ה'.

איור: אהרון טירם

קצר ואיכותי

קיצרנו את הלימודים
ושמרנו על האיכות

תואר ראשון בשלוש שנים בלבד!

25% פחות
בשכר לימוד

אפשר להצטרף
גם בשנה ב'

מתחילים לעבוד בשנה ג'

תואר ראשון ושני ב- 4 שנים

שילוב
מדרשה

ארחה
ב-10 ש"

בריכה
בקמפוס

מלגת
לימודים

מעונות
חינם שנה א'

לפרטים והרשמה: 02-6750724 053-8254356

רח' ברוך דובדבני 36, ירושלים rishum-jer@michlalah.edu

מחפשים את הטובים ביותר!

לראש השנה
בבסיסי צה"ל ברחבי הארץ
דרושים משפחות / זוגות צעירים

<תודעת שליחות > בעלי יכולת בין אישית גבוהה
<ידע תורני > ניסיון בדיבור מול קהל
<כריזמה > נדרשת מיומנות בתקיעה בשופר
<יתרון - חזנות וקריאה בתורה

חושבים שאתם מתאימים?
סרקו את הברקוד
וענו על השאלון המצורף

או שלחו לנו מייל mmf@mmf.org.il

שירים אָאָרָג

מה המשותף לכל רצף האירועים
בתחילת הפרשה?
מה ביקשה התורה ללמד כשאדם
מתפתה ליצרו?
כיצד ה'ערך' של 'אשת יפת
תואר' ממשיך ונוגע לימינו?

כבודו מלא אדם

אחר מלחמת הַרְשׁוֹת
נפל זה בַּרְשֵׁת יִצְרוֹ
נָתַן עֵינָיו וּמִבְקֶשׁ שְׁבוּיָתוֹ
יִתְכַן וְהַגִּיעַ הַזְמַן לְבִשְׁתּוֹ?

אך 'דְּבָרָה תּוֹרָה'
לא נָגְדוּ

רק בְּדֶרֶךְ לְהוֹבִילוֹ
לְהַשְׁאִירוֹ בָּהּ
וּמַעֲתָה יִחְרַט הַדְּבָר בְּלִבּוֹ
שֶׁלֹא תָבוֹא תְקָלָה עַל יָדוֹ

לא יִתְעַמֵּר
גַּם כְּשֶׁמִּבְקֶשׁ לְשִׁלְחָה מֵהָר
'עַל כְּבוֹד הָאָדָם
חַרוּתָהּ
לא תוֹכַל לְוַתֵּר'

וְגַם כִּי תִהְיֶה אַחַת שְׁנוֹאָה
וְרָצָה מִי שְׂרָצָה
וְדוֹקָא הִיא זֹו שְׁבִכְרָה
'לא תוֹכַל לְשַׁנּוֹת הַבְּחִירָה
כִּי עַל כְּבוֹד הָאָדָם וְחַרוּתוֹ
תָבוֹא הַהֲגָנָה'

בְּמַלְחַמַת הָעוֹלָם
זֶה הָבָא בְּתוֹכָהּ
יָדַע תְּמִיד לְהִלָּחֵם לְמַעַן
יִצְאָ קָטָן כְּגֹדוֹל וְזָכָא בָּהּ

לָהּ אָמַר לְבִי
עבודת אלול תשרי
הרב יצחק קפלן

מחפשים בזבל

אם אחר החיפוש תחילה במקום שנאבדה...
(מאמר "אני לדודי" של בעל התניא, מיד אחרי
המשל המפורסם של המלך בשדה).
לכן "ובקשתם משם את ה'" - "משם
דייקא", מחדד בעל התניא. מהמקום שבו
הוא הלך לך לאיבוד.

כי, אתם יודעים, הרבה פעמים אנחנו
מחפשים איפה שנוח. יושב אדם ואומר
לעצמו: נדמה לי שלא הקפדתי השנה מספיק
על העניין של 'מים אחרונים'. כנראה קרה פעם
או פעמיים שלא קיימתי את הדין לכל פרטיו
ודקדוקיו. אז עכשיו אקבל על עצמי להתחזק
בזה לכבוד חודש אלול והשנה החדשה...
באמת יפה מאוד. איזו בריחה נפלאה
מהדברים האמיתיים בחיים שצריכים תיקון!
במקום לחפש את אותם דפוסי התנהגות
חוזרים ונשנים, שכולאים אותנו במעגלים
שליליים של פעולה ותגובה, ולמצוא את הדרך
להיחלץ מהם אחת ולתמיד. במקום לגעת סוף-
סוף בכל אותן בעיות עומק שנגררות משנה
לשנה, ובכל פעם מודחקות עוד קצת. במקום
לתת טיפול עשרת-אלפים למערכות יחסים
חורקות, בבית או מחוצה לו, שמשוועות לכך
שפעם אחת נשקיע בהן את משאבי הנפש
הנדרשים כדי להעלות אותן על דרך המלך.
במקום לשאול: איפה הקב"ה הלך לי לאיבוד
בתוך כל המקומות האלה!

את השורות הבאות אני כותב לעצמי. כותב
בכאב. הלוואי שהשנה הזאת אאזור אומץ.
הלוואי שאצליח להישיר מבט אל אותם
הדברים בחיי שצריכים באמת תיקון וריפוי.
הלוואי שאדע לסלק מחיי בתוקף את כל מה
שמפיל אותי ומחליש אותי. הלוואי שלא
אהיה עוד פעם קרֵבֵן לתכונות אופי ולהרגלים
שהפכו לתכונות אופי. הלוואי שהפעם לא
אחפש במקום שנוח לי, אלא "משם". ואם
"משם", אזי "ומצאת - כי תדרשנו בכל לבבך
ובכל נפשך".

מעשה בכלה שאיבדה טבעת יהלום בשווי
36 אלפי ש"ח. בירור מהיר העלה שהטבעת
הושלכה בטעות לפח. שקית האשפה, כך
התברר, כבר הורקה מן המיכל שברחוב אל
משאית הזבל, שהובילה אותה לאן שהובילה.
לו הייתם נקלעים באותו יום למתחם
האשפה של עיריית ירושלים, הייתם רואים
עשרות אנשים, נורמטיביים על פי מראם,
מתרוצצים בין הררי הזבל, ביד אחת סותמים
את האף וביד השנייה מחטטים בערמות
הפסולת. אלה היו בני משפחה וגם לא מעט
מתנדבים טובי לב שסייעו בחיפושים אחר
האבדה היקרה.

לסיפור האמיתי הזה, שהתפרסם במדורי
החדשות לפני שמונה שנים, היה לא רק סוף
טוב אחד אלא לפחות שניים. קודם כל הטבעת
נמצאה ברוך השם. אבל עוד לפני כן, יהלומן
פנה למשפחה והציע לתת להם במתנה טבעת
חלופית כדי להקל על עוגמת הנפש. מי כעמך
ישראל.

בואו נקדיש רגע של מחשבה למחפשים
האלה. הם בוודאי לא חשבו שמתחם האשפה
הוא אזור מועדף לחיפוש מציאות. אילו יכלו
לבחור איפה לחפש, היו מצליחים להעלות
בדעתם מקומות נעימים יותר. אז למה הם
חיפשו אותה בזבל? פשוט מאוד: כי שם
היא אבדה. קל ונעים יותר לחפש מתחת
לפנס, אבל זה לא יועיל אם זה לא המקום
שבו החפץ הלך לאיבוד.

ימי אלול - ימי חיפוש. חיפוש של מה?
במחשבה ראשונה - חיפוש של דברים לא-
טובים. אבל לשם מה? אם איבדנו אותם,
מן הסתם עדיף שלא נמצא. אלא שאנחנו
לא מחפשים אשפה. אנחנו מחפשים טבעת
יהלום. אנחנו מחפשים את האוצרות היקרים
ששייכים לנו שאולי נשמטו לנו מהיד במשך
השנה. אבל, אבל, אם איבדנו אותם באשפה
- שם יהיה עלינו לחפש אותם. "כי כשם
שאי אפשר לחפש אחר אבידה ולמצואה
זולת במקום שנאבדה, כך לא ישיג אור פני
ה' ושתהיה אהבתו אליו ויראתו על פניו כי

דַע אֶת אֱלֹהֵי אָבִיךָ
וְעִבְדֵהוּ בְּלֵב שָׁלֵם
וּבְנֶפֶשׁ תְּפִיחָה

תוכניות בלימוד חסידות

תשפ"ה

תלמידי ישיבות גבוהות,
הסדר ואברכי כוללים
מוזמנים להצטרף
לאחת מתוכניות הלימוד
בספר התניא ובמאמרי חסידות

המבחנים
יתקיימו
בי"ט כסלו
בבנייני האומה

המבחנים לשליש ראשון - חודש כסלו

תוכנית תניא - ליקוטי אמרים

חזרה על פרקים א-נג
לתלמידים שנבחנו בהצלחה
על כל ליקוטי אמרים

פרקים לה-נג
לתלמידים שנבחנו בהצלחה
על פרקים א-לד

פרקים א-יז
למצטרפים חדשים

תוכנית שער היחוד והאמונה
פרקים א-ז

תוכנית מאמרים מבעל התניא
חוברת א

בחודש אלול תחל תוכנית מיוחדת בלימוד 'אגרת התשובה' שבספר התניא

המבחן יתקיים בעשרת ימי תשובה בטלפון ובאתר לב לדעת. מלגות: מציון 70% ומעלה 200 ₪ | מציון 90% ומעלה 300 ₪

הרשמה

אצל הנציגים בישיבות
עמדות ואתר נדרים פלוס
במשרדי לב לדעת
טלפון: 072-221-9050 שלוחה 5

הרשמה חובה / לא ניתן להבחן על
חומר שנבחנו עליו בהצלחה בעבר
את ספרי הלימוד ניתן לרכוש בחנויות
ספרי אור החיים ואצל הנציגים בישיבות

מלגות

תניא ומאמרים: על כל יחידה מציון 85 ומעלה 400 ₪ | מציון 75 ומעלה 300 ₪
בנוסף: ממוצע ציון 85 ומעלה ב-3 הבחינות במהלך השנה,
על ליקוטי אמרים/מאמרי בעל התניא מזכה ב-100 ₪ נוספים
מבחן חזרה על ליקוטי אמרים: מציון 85 ומעלה 500 ₪ | מציון 75 ומעלה 400 ₪

המלגות ניתנות בכרטיס לב לדעת לרכישה בריד החסידות י"ט כסלו,
רשת חנויות אושר עד, רשת חנויות ספרי אור החיים ודברי שיר.

לפרטים ויצירת קשר מענה טלפוני: 072-221-9050
שלוחה 5 בימים א-ה בין השעות 13:00-15:30
מייל ladaat@gmail.com
ש"ת עם רבני לב לדעת 072-221-9050
שלוחה 2 בימים א-ה בין השעות 13:30-15:30, 21:30-23:00

לומדים תניא

שיעורים קצרים מאת הרב יהושע שפירא, הרב אייל יעקובוביץ והרב אייל ורד
על הנושאים המרכזיים שבכל פרק בתניא לצפייה בערוץ היטיוב של לב לדעת

השנה שעברה עלינו, המפונים...

חיפשנו בנרות בית זמני ומרוהט בסביבה, כדי לא להתרחק מדי מהקהילה. היינו בטוחים שגג בספטמבר נשוב הביתה... כך, אחרי שכבר כלו כל הקיצים, מצאנו דירה מתוקה ומרוהטת ביישוב מורשת – ישוב קסום במשגב! אבל מה, הדירה חדשה ועוד אין אישורים למדרגות מבחוץ, והכניסה היא מתוך הבית של בעלי הדירה. אה, וגם עדיין אין חיבור למכונת כביסה. א־ממה, בעלת הדירה הציעה להשתמש במכונה שלהם כמה ומתי שאני צריכה (אחרי טראומת בית המלון וחסך הכביסה, המכונה באמת עבדה ללא הפסקה). עם כל הקושי, היה לנו ברור שנלך על זה ונצא לחופשי מהמלון שהרגיש לנו כמו כלוב של זהב.

מלי ואבי פרג', בעלי הדירה, היו לנו עוגן בהתאקלמות במקום חדש, בדירה חדשה ובאזור חדש ולא מוכר. הם קנו לבית כל מה שהיה חסר! ספה חדשה, כיסאות אוכל ועוד... מלי לא רצתה שנסחוב שום דבר מהבית, והביאה לנו כל מה שהיינו צריכים – שמיכות וכריות, מצעים ומגבות, סכר"ם וכלים, ודאגה לכל הפרטים הכי קטנים. הם פינקו מתי שהיה אפשר וכמה שאפשר. והבנות, סוף-סוף, השתלבו במסגרות חדשות ונורמליות, אחרי שהיו במסגרות של מפונים במשך כמה חודשים.

במקביל, החברים מהקהילה התחילו גם הם לעזוב את המלון והתפזרו בכל רחבי הארץ, מאילת עד נהריה. ממש לקיים מה שנאמר בסוף מסכת סוטה, "בעקבות משיח אנשי הגבול יסובכו מעיר לעיר ולא יחוננו"... את מסיבת יום ההולדת של הגדולה שלי, שהגיעה לגיל 7, חגגנו בבית ובגינה של בעלי הדירה. עשינו מסיבה גדולה, ובאו החברות שלה מראש הנקרה, מהמלון וממורשת. היו המון בנות וקיבלנו הרבה אהבה. היה לנו מוזר להתרגל לחיים ביישוב דתי אחרי הרבה שנים של חיים בקיבוץ חילוני, חיים שמייצרים גיוון, אקשן וקשרים מיוחדים... אבל אנשי מורשת קיבלו אותנו בזרועות פתוחות, עם המון אהבה ואכפתיות, ואפילו נתנו לנו להדליק משואה בטקס יום העצמאות.

נקודות האור שלנו בכל התקופה הזו, שמאירות על פני החושך שמאיים להשתלט, הן עם ישראל. האנשים, היחס, תשומת הלב, ההזמנות, והלב הרחב שתמיד יוצא אלינו.

עם כל האהבה שקיבלנו, היה לנו לא פשוט לגור בדירה קטנה. התגעגענו לתחושת הבית אליו אנחנו רגילים, לרהיטים שלנו, התמונות, המשחקים והמרחב שאנחנו רגילים לו. התחלנו להבין שבשנה הקרובה כבר לא נחזור הביתה. כך מצאנו את עצמנו עוברים שוב, הפעם למושב מתוק בעמק יזרעאל – שדה יעקב, שם חברים עזרו לנו למצוא בית שמתאים לנו.

הצלחנו להעביר רהיטים שלנו מראש הנקרה, התמקמנו קצת,

קצת עלינו: שאולי וישראל, נשואים + שלוש בנות (גאולה - 7, תכלת - 5.5 ושירה - 1.5). בחמש השנים האחרונות התגוררנו בקיבוץ ראש הנקרה, מתוך רצון להתחבר לעם ישראל, להכיר לעומק את השונה מאיתנו ולהאמין שזה אפשרי. מצאנו חברי נפש אמיתיים במקום הכי יפה בארץ, ואנחנו לגמרי מרגישים שראש הנקרה זה הבית שלנו. שאולי שימש כרב בית הכנסת בקיבוץ, בשכונת ההרחבה. שמחת תורה אצלנו הפך לחג שיא, ובתשרי תשפ"ד כולם חיכו להקפות שניות מטורפות עם שמחה גדולה וקדושה, ואין סוף פינוקים של חיים הגבאי המסור.

במהלך תפילות החג התחילו להגיע שמועות מהדרום, ונכנסנו לכוננות גם בצפון. אחרי ההלם הראשוני של כל המדינה, ביום ראשון בבוקר התבקשנו לעזוב את הקיבוץ ל-24 שעות עד 48 שעות. עזבנו את הקיבוץ עם תיק (שללושה ימים): אחרי כמה ימים של ברבורים, והבנה שלא נחזור תוך שלושה ימים הביתה וגם לא תוך שבוע, הגענו עם כל הקהילה למלונות בטבריה, שם היינו כארבעה חודשים. כמה שנרצה, אי אפשר לתאר את החוויה והרגשות המעורבים שהתוריצו אצלנו בתקופה הזו.

תקופה בה התנתקנו מעולם החינוך, חוינו חוסר פניות נפשי, והשקענו המון משאבים כדי לשרוד ולהיות ערניים למתרחש בין כותלי המלון.

חוינו שם כל מה שמצבי קיצון יכולים לספק. ערבוביה של אנשי קריית שמונה עם קיבוצניקים. במלון לא היו כביסות, וחסידים קרלין מטבריה הקימו מערך של כביסות שקיבלנו כל שבוע מגוהצות ומבושמות. היו פעילויות בלי סוף, הופעות של אמנים גדולים, שפע פינוקים מכל עם ישראל, בלי הבדלים לאיזו מפלגה אנחנו מצביעים. הנערות מהקיבוץ שלנו ומקיבוץ מצובה הפכו להיות כמו הבנות שלי, ועזרו לי בלי סוף... המלון הפך למעין בית, וכולנו הפכנו למשפחה אחת בה כל אחד נמצא בשביל השני.

אחרי זמן, כשראינו שהלובי הופך להיות הסלון שלנו ואין לנו ישוב הדעת בשום צורה, הבנו שאנחנו צריכים משהו אחר בשביל להתכנס כמשפחה ולחזור לחיות חיי בית. ראינו איך עומס הגירויים מזיק לבנות שלנו. נוסף לכך הצורך להיות באובר-שליטה ולדעת תמיד איפה כל אחת נמצאת, כך ששום ילדה לא תלך לשום מקום ללא רשותנו ולא תינזק חס וחלילה. תעמיסו על זה גם את מה שעשה הגי'נק'פור לבנות, וגם התינוקת שלנו שהתחילה לאכול... ובסוף גם את הצעד הראשון שלה עשתה במלון, כך שלא פלא שהגענו למסקנה שעלינו להתפנות משם, ומהר.

לחזור... מה שבטוח הוא, שאם אנחנו חיים בתקופה הזאת וחווים את הניסיונות האלה, כנראה אנחנו אנשים גדולים יותר מכפי שחשבנו. **אנחנו שייכים לגדול אין סופי ולגאולה שרוצה לפרוץ בכל הכוח ולהעביר את כולנו למצב אחר.** להפסיק להתעסק בקטנות, בתככים, להפסיק להגדיל את השוני, ולהפך - לנסות לחיות פה יחד. עובדה, בראש הנקרה זה עובד. אז תודה רבה לעם המתוק שלנו, שבזכותו אנחנו מחזיקים מעמד בתקופה לא נורמלית. אתם רצף של נקודות אור שזורחות לנו בתוך החושך! בתפילה כנה לגאולה האמיתית והשלמה, עד שיתקיים "וחרב לא תעבור בארצכם", "וישבתם לבטח בארצכם", אמץ.

אבל האתגרים לא נגמרים - הם רק מתחלפים. שוב פעם אנחנו הופכים להיות 'החדשים'. שוב, בפעם הרביעית, הגדולה שלנו מתחילה בית ספר. מתחילים הכל מחדש. להבין מה קורה מסביבנו, להסתגל עם שלושה ילדים לבית חדש... אחרי שהמלון הפך להיות בית, מורשת הפכה להיות משפחה, **אנחנו אוספים שוב את עצמנו, את כל החלקים החדשים שלנו, את כל תעצומות הנפש שנבנו בתקופה קצרה וארוכה, ומתחילים מחדש.** הזוהר כותב שכל מעבר דירה הוא תיקון הנשמה. עם ישראל עובר תיקונים גדולים, בגוף ובנפש, וארץ ישראל נקנית בייסורים שמורגשים אצל כולנו.

אנחנו מבינים בתוכנו שכל המהלכים שאנחנו עוברים הם מדויקים, ובכל פעם שאנחנו מסתכלים אחורה אנחנו מבינים איך ה' גלגל אותנו למקום הכי מדויק לנו. אנחנו מקווים שההפקרות של הצפון תופסק בקרוב, ושנהיה מספיק חכמים כדי לפגוע בחיזבאללה ולא לחכות לטבח נוסף חלילה. ואנחנו מתפללים שאנשי הגבול הצפוני יוכלו לחזור הביתה עם תחושת ביטחון, ולדעת שאין להם מנהרות מתחת לאף.

ביום הראשון לבית הספר, התלוויתי להסתגלות לבכורה שלי שעולה לכיתה ב', זו שהספיקה ללמוד בשלושה מקומות חדשים בכיתה א', ועכשיו מתחילה מסגרת חדשה בפעם הרביעית. קלטתי פתאום את העובדה שאחרי שהיא הכירה כל כך הרבה חברות חדשות וסיגלה לעצמה הרגלים בכל מקום שהייתה, שוב היא נמצאת במקום שהיא לא מכירה. תחושת הזרות ניקרה בי. אחת המורות ניגשה אלי כדי להכיר, ופתאום צפו בי דמעות שכבר לא יכולתי לעצור בתוכי... אחרי תקופה ארוכה שאני מחזיקה את עצמי כל כך הרבה למען הבנות שלי, שירגישו הכי אסופות שאפשר בתוך מציאות כל כך לא אסופה ומלאה באירודאות, התפרקתי. המורה שאלה אותי אם אני מתרגשת, ואני חשבתי לעצמי שהלוואי שאחזור להתרגש...

אנחנו תופסים את עצמנו כאנשים קטנים, כל אחד עם ההתמודדות שלו. יש משפחות שמתמודדות עם שכול, עם פציעות, חטופים, בתים שרופים שכבר אין לאן

מכללה ירושלים
איכות תורנית - אקדמית - חינוכית

מתחבר

הוראת מחשבת ישראל ותושב"ע

לושמה, עיון תורני ומיטוב ההוראה
מסלול 'מנהיגות רבני קהילות'
מערכת בהתאמה אישית

שנה אחת! 3 סמסטרים יום בשבוע

משפיע

ניהול וארגון מערכות חינוך

זהות, סגנון ומימוניות:
התבוננות והעמקה מעדשת המנהל
פרקטיקה יישום והשלכה:
הדמיות וסימולציות מכיסא המנהל

שנה אחת! 3 סמסטרים יום בשבוע

תואר שני
מובילים במספר
הסטודנטים מבין כלל
המכללות בארץ!

מתמקצע

הוראת מתמטיקה / מדעים

דגשים טכנולוגיים ומדעי המחשב
היכרות עם אמצעי הוראה והמחשה ייחודיים
מקצועיות עם גמישות
(מסלול לימודים ממוקד)

שנה אחת! 3 סמסטרים יום בשבוע

מרגיש

ייעוץ חינוכי

חדש! כולל תעודה בהודכת הורים טיפולית

תכנית מותאמת לגווי הציבור הדתי והחרדי
פרקטיקות טיפוליות ויישומיות
ייעוץ בית ספרי/ פרטי/ קהילתי

מסיימים בפסח תשפ"ו

-

93% מסיימים את התואר השני
מיד בסיום תקופת הלימודים
-

מסלולים נפרדים
לנשים ולגברים
-

למידה היברידית
(רוב המפגשים בזום)
-

לימודים בשנה אחת בלבד!
(ג סמסטרים)

פרדוקס ההתקדמות המייאשת

ואז הבנתי... בעצם, כל עוד אתקדם, אבל לא אגיע לשלמות – זה לא יספיק לנחש שלי. מהסיבה הפשוטה שאני בת-אדם – לעולם יישארו לי ליקויים אנושיים מבאסים, והנחש, המלחשש לי 'וְהֵייתָם סֵאֵלֵהִים' – נטולי כל חיסרון, תמיד יוכל לנופף בהם מולי, וכך להחדיר את שיני הארס שלו.

אני רוצה להצליח להזכיר לעצמי ש'קדשים' תהיו פי קדוש אָנִי: התפקיד שלי הוא להיות קדושה = מוקדשת ליעוד, ונמצאת תמיד בדרך אליו. וכל זה רק מכוח היותי חלק אל-היה קדוש ממעל, ולא האל-היה בעצמו. אז אוכל לשמוח בכל הידבקות בו, בכל התקרבות אליו, ולא משנה כמה זעירה היא וכמה דרך עתידית היא מותירה לי אחריה. ההתקדמות היא הדבר היחיד שבאמת נמצא ביכולתי בעולם הזה, ומה לעשות – טכנית וגם נפשית, התקדמות נצברת מצעד ועוד צעד, עם קפיצות (לרוב כואבות) פה ושם.

לכן, כשאנחנו אומרים "לא למדנו כלום" ו"כלום לא השתנה" – אנחנו בעצם מתכוונים לומר "לא למדנו הכול מיד ובבת אחת" ו"לא הכול השתנה מיד ובבת אחת".

הרי דברים כן השתנו, ודברים כן משתנים. גם באופן פרטי אצל המוני אנשים (עם ישראל הרבה יותר מאוחד, הרבה יותר לאומי, והרבה יותר קרוב לקב"ה. בעיניי זה פלא), אבל גם באופן מערכתי. יש שינויים לטובה גם בצב"ל, גם בכנסת וגם בממשלה. יש בהחלט דברים שמשתנים ודברים שבתהליכי השתנות (אנחנו יודעים מעט, ברור שיש יותר). גם השיח השתנה, ודברים שפעם היה אסור לומר היום כבר נכללים במיינסטרים.

אבל זה לא עוזר! כי בג"צ, והתקשורת, והמימון הזר! נכון, אבל כאן בדיוק טמון הפרדוקס. אם לא הכול משתנה מיד ובבת אחת – באמת בינתיים נשארות מערכות שטרם השתנו. או שהשתנו אבל לא מספיק. ויש אנשים שעדיין לא השתנו. או שהשתנו אבל לא מספיק.

זה משגע, זה מתסכל, אבל זה לא אומר שכלום לא השתנה. השתנה המון.

אנחנו בדרך לגאולה, ודרך מורכבת מצעדים... לכאורה האמירה הזו עלולה להרדים אותי: אל תדאגי, שבי בשקט, הכול יהיה בסדר. אבל אני זקוקה לה דווקא למטרה ההפוכה: באופן טבעי יש לי דחף חזק לפעול ולעשות, ואני משתדלת. מי שמאיים עליי פעם אחר פעם הוא אותו דחף נחשי שצועק בתוכי 'שלוש עכשיו' – אין לו סבלנות לתהליך של עם ישראל (ושלי), ובעקביות עיקשת הוא מנסה להפיל אותי לייאוש, שיוביל אותי לשיתוק. במצב כזה לא אהיה מסוגלת לקדם אפילו את חלקת הצעדים הקטנה שלי בתוך הדרך הגדולה של כולנו. כשאני מתחילה לשמוע שוב את הנשיפה הזו – אני מבינה שסטיתי מהדרך, ומזכירה לעצמי: היא מורכבת מצעדים. כנראה צריך גם רצון וגם שוב לגאולה. שבעזרת ה' נזכה לה בקרוב, בלידה טבעית, קלה ומלאת רחמים.

להצטרפות להוֹנָה פשוט – מפגשי התחברות
למהות האֵשָה (בוזם): 054-6580146

ם לפני שמחת תורה כבר היה קשה להכיל, אבל מאז זה נעשה כמעט בלתי אפשרי: קיבלנו כזו בעיטה, מאות אלפי אנשים מוסרים את הנפש כדי שיהיה כאן טוב, ועדיין קיימות תופעות עקומות שפשוט אי אפשר לשאת! ריבוננו של עולם, מה עוד צריך לקרות כדי שנבין??

בטח גם אתם קראתם את המשפטים הבאים, הנהנתם מולם, או אפילו כתבתם אותם בעצמכם תוך כדי תלישת שערות: "לא למדנו כלום! כלום לא השתנה!"

גם אני נתקלתי במילים האלה שוב, ובשלב מסוים של המלחמה הם התחילו להזכיר לי משהו. משהו. משהו. משהו.

אה, את עצמי – זועקת על עצמי. כדי להסביר – אצטמצם לרגע מהאדם הגדול (עם ישראל) לעולם הקטן (אנכי). "האדם הוא עולם קטן, העולם הוא אדם גדול, ומה שיש בזה יש בזה" – אבות דרבי נתן, ואחר כך אתרחב בחזרה:

עברתי דיכאון חמור אחרי הלידה הראשונה. זה היה גהינום. בסופו נפתח בפניי עולם הנפש. עשיתי עבודה פנימית מטורפת. גדלתי באומץ. התקדמתי קילומטרים לתוך עצמי.

ואז הגיעה הלידה השנייה, ואחריה דיכאון שני. המכה הייתה גדולה מהמכה הראשונה. 'או בעצם לא התקדמתי בכלום! כל העבודה שלי לא שווה כלום!'

רגע, חשוב להבין: המכה הייתה גדולה מהראשונה לא כי הדיכאון היה חמור יותר. להפך! הוא היה הרבה פחות ארוך, הרבה פחות עמוק, והרבה פחות רצוף. אבל כשהוא התחיל להזדחל לתוכי – התחושה הייתה איומה: הרי למדתי! הרי עשיתי! הרי אני באמת לא איפה שהייתי! שום דבר לא מספיק?? וזה ממשיך לחזור על עצמו, כי למרות התהליך המטורף שעברתי כל השנים האחרונות – נשארה לי נטייה לדיכאון, שתוקפת לעתים ברגעי תורפה. ובכל פעם שאני מזהה בעצמי תופעה זכורה-לרע – המחשבה האוטומטית הזו חוזרת להלקות בי. לא למדתי כלום. ייאוש.

אלחנן בעלי הוא שהסב את תשומת לבי לפרדוקס המובנה: ככל שהדרך שאני עושה גדולה יותר – כך יש לי גרף משמעותי יותר לאחוז בו ולהטיח: "ואפילו זה לא מספיק! ואפילו זה לא מספיק!" אם הייתי מתקדמת רק קצת – היה מובן שזה לא מספיק, אבל אם התקדמתי הרבה, ואני עדיין נופלת – כל מעידה גורמת לי להרגיש הרבה יותר עלובה ולמאמץ שלי להידמות כחסר ערך.

אי אפשר להכחיש: החיים שלי הרבה הרבה יותר טובים, אין להשוות בכלל. זה נכון כל יום ויום, וזה הוכח באופן מובהק כשאחרי הלידה השלישית התופעות ששוב החלו – לא החמירו לכדי דיכאון ממשי, בזכות כל התובנות והעבודה העיקשת וכמובן סיעתא דשמיא. אבל הנה, תראו – לא משנה כמה אני עובדת, וכמה ההתקדמות שלי מדהימה, עדיין נדבקות אליי השאריות הדפוקות האלה... אז איזו תקווה יש?

שני ימי לימוד בשבוע?
שלושה? ארבעה?

לא משנה מה, העיקר שתלמדי תורה

תוכנית ההוראה של מדרשת אוריה

בשילוב תואר B.Ed מכללה ירושלים

- קודס שליחות ראש יהודי
- שבתות וסידורים
- ללימוד תורה בחבורה
- מעונות חינוך בשנה א'
- ארוחת צהריים
- הסעות מרחבי הארץ

בראשות הרב יהושע שפירא והרב ברוך סליי
מסלול אורייתא גבעת שמואל
מסלול אורי ירושלים

רוצה לשמוע עוד? 058-7710933

חפשי בגוגל 'מדרשת אוריה' מדרשת אוריה @midr_oria

ב"ה

המכללה האקדמית לחינוך
גבעת ושינגטון
החוויה שבחינוך

בואו נרפז את זה

הסבות והנחות
לנרשמים
ביום הפתוח

יום פתוח << ראשון | יט' באלול | 22.9 | 16:00

באקדמית לחינוך גבעת ושינגטון

תואר שני
+ בשנה אחת
תנ"ך | חינוך גופני
חינוך משלב

תואר ראשון +
תעודת הוראה
ב-3 שנים
תנ"ך | ספרות | מדע וטכנולוגיה

לצפייה בסרטון המלא על
החוויה בגבעת
סרקו את הקוד

הסבה להוראה
בשנה אחת

חינוך מיוחד | גיל הרך | תנ"ך
מדע וטכנולוגיה | ספרות

הרשמה לתואר בהוראה במגוון תחומי לימוד:

חינוך גופני | מוזיקה | חינוך מיוחד
מתמטיקה | אנגלית | מדע וטכנולוגיה
תנ"ך | ספרות | גיל הרך | חינוך משלב

- שילוב לימודים ועבודה
- כיתות היברידיות
- היכל תרבות וחדרי חרות
- תוכנית למצויינים
- מעונות לרווקים נשואים ומשפחות
- מעבדות חדשות
- אולמות ספורט
- ברינת שחיה

08-8511572
www.washington.ac.il

073-3744339
toar@washington.ac.il

הירשמו עכשיו

פרק לב / ביחד - זו הנקודה

מה אתה חושב,
שהמטרה של
הקדוש ברוך הוא
היא להמשיך את
האור האין-סופי
שלו בך, בנשמתך,
רק כדי שתגיע לגן
עדן ותיהנה מזיו
השכינה? זה אמנם
פלאי פלאות, אבל
זה לא מספיק. כי
המטרה של הקב"ה
בעולם היא "לאוקמי
שכינתא מעפרא"

היה להחזיר את האהבה שבישראל. לעורר את עם ישראל לעצמם, לראות את הנקודה האלוקית שנמצאת בכל יהודי ויהודי, ועל ידי זה להחזיר את עם ישראל לארץ ישראל, להביא את הגאולה השלימה. את פרק לב של ספר התניא צריך למסגר ולשים בסלון בבית, וכך נזכור תמיד שכולנו נשמה אחת בגופים מחולקים.

ככל שאנחנו מחפשים רק את ה'ביחד ננצח', לעמוד ביחד על בסיס של אויב משותף - זה ביחד רדוד; הביחד יכול לעמוד על בסיס אינטרס משותף; אם לא נעזור אחד לשני כולנו נטבע - גם זה רדוד. זה רק לצורך ההישרדות, ברית של גורל משותף; לעומת זאת, ה'יחד' האמיתי שלנו, כפי שמוסבר כאן, הוא זה שמוביל אותנו למה שקורה בבית המקדש - המקום בו כולנו הופכים להיות אחד. וכפי שאומר רבי נחמן מברסלב, בית המקדש הוא מקום האיסוף של כל הנקודות הטובות של נשמות ישראל שנראות ביחד כמו משכן.

כשנגיע בעזרת ה' בקרוב לבית המקדש, זה מה שנראה - את הנקודה הטובה שעולה מישראל. לכן יהיו בבית המקדש שמחה, צדקה, קרבנות, כהנים, לויים, רוח הקודש, נבואה וכו'. למה? כי שם נגלה את רוח ה' שנמצאת על כנסת ישראל, שתתגלה במהרה בימינו אמן ואמן.

את הדבר הזה לא נוכל לראות אם לא נעמוד נגד ההר - "ויחן שם ישראל כנגד ההר". אם לא נראה את החן של זולתנו, את הנקודה הפנימית שבכולנו - תמיד מי שלצידינו יראה שונה מאיתנו. ככל שיותר ניכנס פנימה, נראה שהנקודה הפנימית שלנו היא באמת הנקודה שמחברת בינינו והופכת אותנו להיות אחד ממש.

אבל מה זה מועיל? אומר אדמו"ר הזקן: "יסוד ושורש כל העבודה הוא... להמשיך אור אין סוף ברוך הוא בכנסת ישראל". מה אתה חושב, שהמטרה של הקדוש ברוך הוא היא להמשיך את האור האין-סופי שלו בך, בנשמתך, רק כדי שתגיע לגן עדן ותיהנה מזיו השכינה? זה אמנם פלאי פלאות, אבל זה לא מספיק. והשכינה שורה רק כשכנסת ישראל נמצאת כולה ובשלימותה.

הקב"ה לא הוציא רק את הצדיקים ממצרים, ולא נתן את התורה אפילו לא לאברהם יצחק ויעקב ש"הן הן המרכבה"! הקב"ה הוציא אותנו ממצרים ואמר לנו: "והייתם לי סגולה מכל העמים... ואתם תהיו לי ממלכת כהנים וגוי קדוש". התורה ניתנה לכלל ישראל, כי אורה צריך להיות משוך על כנסת ישראל כולה, ודווקא כך נעשית השראת השכינה בארץ.

למסגר ולתלות בלב ובסלון

איך אדם יכול לעסוק בשכינה, לראות אותה? איך אדם יכול להיות מחובר אל המטרה הנשגבה של המשכת השכינה פה בארץ? התשובה היא: כשהוא רואה את השכינה בכנסת ישראל. הוא מסתכל מימין ומשמאל, ומה הוא רואה? כנסת ישראל. הוא רואה את הנשמה האחת. אי אפשר להסתכל ולראות דבר כזה כל עוד אתה מחובר לקליפות, לחיצוניות - לנפש הבהמית. בנפש הבהמית אנחנו שונים בתכלית השינוי: לו יש גלידה ולי אין, הוא חושב כך ואני אחרת. בנפש הבהמית יש 'אנא אמלך' - הקליפה של הגאווה. אבל בנפש האלוקית, ב'עיקרא ושרשא דכל עלמין', הכל אחד. כנסת ישראל היא ממש נשמה אחת חצובה מתחת כיסא הכבוד.

ככל שאנחנו יותר מתקדמים בספר התניא, אנחנו יכולים לזכות למדרגה הזאת של ה'צדיק יסוד עולם' שמעמידה את כנסת ישראל - לראות את הטוב שבכנסת ישראל, לאהוב את כנסת ישראל, ולבקש בכל ליבנו את גאולת השכינה, שהיא-היא גאולת ישראל בארץ ישראל. זהו לב העניין של ספר התניא, זהו הלב של הבעל שם טוב שכל עניינו

כידוע, ספר התניא הוא ספר מדויק ומכוון מאוד, שנכתב ברוח הקודש ממש. לא סתם פרק כו הוא פרק כו; לא סתם פרק יח הוא פרק יח - הפרק שמדבר על כך שהאבות היו "מרכבה" לשכינה, דבקים בה' אלוקים וממילא חיים, עם ישראל חי; וכך גם פרק לב הוא פרק הלב של ספר התניא ללא שום ספק. ברור שזהו הפרק אותו אני הכי אוהב בספר התניא... פרק לב הוא כמעט פסגת כל הפסגות, ואפשר לומר שהוא שורש כל השורשים.

כשהיהודי מתקרב אל שורש נפשו, והוא רואה בראייה חושית ממש כמה הוא קרוב לקב"ה וכמה הקב"ה מאיר לו דרך הכל, מה קורה בנקודה הזאת? פתאום הוא רואה כמה כל עם ישראל הם אחד. מה מפריד בינינו? הגופים. אבל ככל שאני פחות גוף ויותר רואה את הפנימיות, את שורש הנפש - אני יכול לראות באמת שעם ישראל הוא נשמה אחת בגופים מחולקים.

אפשר להמשיל זאת בהתבוננות על הגוף שלנו: אנחנו מחולקים בקצוות לעשר - עשר אצבעות. כל אצבע יש לה תפקיד שונה, צורה שונה, אורך שונה, וכך גם ברגליים; אבל מנגד יש, למשל, ברית אחת, היסוד והשורש הוא אחד. אמנם "אלו ואלו דברי אלוקים חיים", אבל ככל שיותר נכנסים פנימה רואים את הנקודה הזאת שמחברת את הכל. כיצד באמת כל ישראל - כמו שאומר אדמו"ר הזקן בפרק שלנו - "אחים ממש" (עוד פעם המילה "ממש" שמופיעה כל כך הרבה בתניא ומשנה את המבט על הדברים). אנחנו לא רק אחים כמו 'אח שלי, אני אוהב אותך, אחי'... אחים ממש! זאת אומרת: מאוחדים.

שלם וקח עוד היום אצלך בבית

מיחסני חשמל

הרשת הזולה והמשתלמת בישראל

ראש השנה

בסניפים ובאתר *5018

מתנה
על כל קניה
מהמודעה

הרבה יותר מים חמים לשבת.

עכשיו במחיר מיוחד!

מיניבר
אלפא
פלוס
1490 ₪ ~~2124 ₪~~

*290 ₪ הכולל והתקנה

מאשר לשימוש במים החמים והקרים
בשבת

HPS
Water

*המבצע בכפוף לתקנון ט.ל.ח. | התמונה להמחשה בלבד.
לשעות בטוח! מתאים לתקנים 5452 | 900

להזמנות
*5018

שעות פתיחה: בימים א'-ה': 09:30-22:00 שישי וערב חג: 09:00-15:00 מוצאי שבת וחג: חצי שעה מצאת השבת עד 23:00

PAYNGO.CO.IL | *5018

בתוקף עד- 30.9.24 או עד גמר המלאי, המוקדם מביניהם | בכפוף לתקנון
המבצע ט.ל.ח. | התמונות להמחשה בלבד | אין כפל הנחות ומבצעים

שלם וקח עוד היום אצלך בבית

מחסני חשמל

הרשת הזולה והמשתלמת בישראל

מתנה
על כל קניה
מהמודעה

ראש השנה

בסניפים ובאתר *5018

חדש!!! סניף עזריאלי ת"א
סניף קניון בת ים

ASUS מחשב נייד "15.6"
Asus VivoBook 15
X1504ZA-NJ200W
Core i3-1215U
256GB SSD
Windows 11

₪ 1,799

ASUS מחשב נייד "12"
Asus VivoBook Go 12
E210MA
Intel
64GB 4GB RAM
Windows 11s
Office 365+

₪ 929

bdk טאבלט "10.1"
Infinity Pro
64GB

₪ 599

mi מסך מחשב גיימינג
G27i FHD
IPS HDR10
165Hz

₪ 679

CHiQ מסך מחשב
24" FHD
27" FHD

₪ 489 | **₪ 389**

SCRAMBLER קורקינט חשמלי מתקפל
City Cross Ex

₪ 2,969

Lenovo קורקינט חשמלי מתקפל
M2 Pro Plus
36V / 7.5Ah

₪ 1,490

aiwa ביזורית אלחוטית X50DSP Pro

₪ 555

חוק נשר טלפון סלולרי נשר מסך מגע
F21 Pro
32GB

₪ 449

HP מדפסת אלחוטית משולבת
HP DeskJet 2810 All-in-One

₪ 265

ערכת נס מקצועית הכוללת 2 ומקולים ומיקסר
Harmony

₪ 2,999

אוזניות אלחוטיות
Apple AirPods 2 True Wireless

₪ 499

JBL קשת אוזניות אלחוטיות

₪ 169

CHAMPION גנרטור בגדילי חד פאזי נייד
3200W

₪ 1,499

CTECHI תחנת כוח ניידת
קיבולת 307Wh
הספק 300 / 450W

₪ 1,419

CTECHI תחנת כוח ניידת
GT200
200W / 240Wh

₪ 1,169

PHILIPS מכונת גילוח חשמלית לשימוש יבש ורטוב

₪ 169

HP מדפסת אלחוטית משולבת
HP DeskJet 2810 All-in-One

₪ 265

שואב רובוטי שוטף
Yeedi K650

₪ 690

Gold Line פלטה חשמלית שבת

2 סירים בימונית ALT-300 **₪ 89**
4 סירים גדולה ALT-400 **₪ 109**
6 סירים ענקית ALT-500 **₪ 129**

bdk סוללת גיבוי ניידת עם פנס

10,000mAh **₪ 99**
20,000mAh **₪ 139**

חדש! רכישת תווי מחסני חשמל באמצעות מטבעות דיגיטליים (קריפטו)

SHARP
מקרר מקפיא
עליון שארפ
ליטר 438
SOLTAM סט ספרי סולתם
במתנה! 749 ₪
SJ-58C-BK
2,990 ₪

אלקטרה
מקרר הפוך מקפיא תחתון
אלקטרה
ליטר 358
נפח נטו 327 ליטר
החל מ-
EL45W
1,990 ₪

אלקטרה
מקרר
מקפיא עליון
אלקטרה
ליטר 206
EL217W
990 ₪

אלקטרה
מקפיא
6 תאים
אלקטרה
ליטר 1,890
EL2400W
1,890 ₪

SAMSUNG
מקרר טריפל
3 דלתות מקפיא
תחתון סמסונג
ליטר 570
נפח נטו 420 ליטר
RF57C5100SL
6,490 ₪

LG
מקרר 4 דלתות
גימור נירוסטה
מוברשת
ליטר 544
GR-B618SE
6,190 ₪

Haier
מקרר האיר
4 דלתות
זכוכית שחורה
ליטר 472
נפח נטו 421 ליטר
HRF4494FB
3,490 ₪

מזגן נייד
TORNADO
FAMILY
NAKASUMI
החל מ-
945 ₪

BOSCH
מדיח כלים
אינטגרלי
12 מערכות
כלים בוש
ליטר 2,390
SMV41D10EU
2,390 ₪

מזגן לסלון
2 כ"ס
החל מ-
1,690 ₪

מזגן
125 כ"ס
החל מ-
899 ₪

מזגן
1 כ"ס
החל מ-
799 ₪

COLDER
מצנן האוויר
Colder Combo
890 ₪

אלקטרה
מכונת קפה
טוחנת
אוטומטית
עם מקציף
אלקטרה
1,690 ₪

PLATINUM ELECTRIC
מאוורר עמוד
3 מהירות
5 נופים
שקט וקל להרכבה
69 ₪

אלקטרה
מכונת כביסה
פתיח חזית
12-1 ק"ג
אלקטרה
מנוע אימורטר
ליטר 2,390
EL1214
2,390 ₪

LG
מכונת כביסה
פתיח קידמי
LG
ליטר 2,190
F1608BD
2,190 ₪

SAMSUNG
מכונת כביסה
פתיח חזית
7-1 ק"ג
סמסונג
ליטר 1,890
WW7ST4043CE
1,890 ₪

Haier
מכונת כביסה
פתיח עליון
הובר
ליטר 1,790
H3TM27TACE
1,790 ₪

NAKASUMI
מכונת כביסה
פתיח חזית
6-1 ק"ג
ליטר 949
NAK-WM68
949 ₪

BOSCH
מכונת כביסה
פתיח קדמי
1-10 ק"ג
בוש
ליטר 3,390
WGG154021
3,390 ₪

Haier
מייבש כביסה
8 ק"ג הובר
ליטר 1,490
HLEV8DGISR
1,490 ₪

AEG
כיריים אינדוקציה
4 מוקדי
בישול
60 ס"מ
תוצרת גרמניה
ליטר 2,390
IKE64441XB
2,390 ₪

Sauter
כיריים גז
זכוכית
קריסטלית
סאטר
ליטר 999
SG626B
999 ₪

AKENO
כיריים גז
4 להבות
ליטר 349
AK 64
349 ₪

NAKASUMI
תנור אפיה
משולב כיריים
גימור נירוסטה
ליטר 1,490
NAK-FSC60IX
1,490 ₪

Sauter
תנור
אפיה בנוי
סאטר
ליטר 1,590
SBI640
1,590 ₪

Selmor
מעבד מזון
2.8 ליטר
צמתי
פיה רחבה
ליטר 279
SE-8400
279 ₪

אלקטרה
כירה קרמית
זכוכית יחידה
גימור
נירוסטה
אלקטרה
ליטר 159
8101A
159 ₪

Selmor
פלטת שבת
מתגלגלת
ליטר 199
SE-376
199 ₪

ערכת תת כיווי
חם/קר
אינפיניטי
צבע כרום
ליטר 2,690
3003
2,690 ₪

NESPRESSO
מכונת קפה
נספרסו
יבואן רשמית!
ליטר 429
Essenza Mini C30
429 ₪

Gold Line
מיחם חשמלי
נירוסטה
מהודר לשבת
ליטר 179
ATL-1068
179 ₪

ליטר 199
ATL-1088
199 ₪

אלקטרה
מגהץ קיטור
בנפח 1.7
ליטר
אלקטרה
ליטר 449
HG-6221P29
449 ₪

שעות פתיחה: בימים א'-ה': 09:30-22:00 שישי וערב חג: 09:00-15:00 מוצאי שבת וחג: חצי שעה מצאת השבת עד 22:30

5018 *
PAYNGO.CO.IL

בתוקף עד- 16.9.24 או עד גמר המלאי, המוקדם מביניהם | ט.ל.ח. | התמונות
להמחשה בלבד | מינימום מלאי 10 יחידות, בכפוף לתקנון המופיע בחנויות.

נגון שִׁמְחָה לְעַנְיִים וְשְׂבוּרֵי לֵב

כשהלב שבור, **הסדק מאפשר להיכנס** ולהתרפא. ואם כבר, אתה כבר יכול לענות בעצמך על הבקשה שלך: עֲנִינָא! • חכה, אל תלבש בגדי לבן עכשיו, **תישאר בסרבול הכחול. המלך בא!** • אוף, טעיתי! נכשלתי! או: **מה קורה לי? מחכים לי!** סתם התבזבזתי... • וגם: מה ההבדל בין סליחות על מצוות ועבירות לבין **סליחה על חניה** באדום־לבן... • **סביב שולחן עגול של 'הֶלְלוּ'** - פודאקסט הניגונים של 'צמאה' - התיישב מקבץ אורחים לא שגרתית, כדי לספר על אלול שלהם ועל ניגון ה"רחמנא" של כולנו: **הרב אריה הנדלר** ראש ישיבת ההסדר ברמלה, המרצה **הרב שניאור אשכנזי**, איש התקשורת **קובי אריאלי** והאמן **שי צברי**. ממש כמו הניגון עצמו, גם האווירה בשיחה התלהטה מהר. **זהירות, חם!**

הגשה: **שמוליק קפלן** • ניהול והפקה: **מנדי בלוי** • תמלול: **יוחאי אלימלך רווה**

סליחה, אתה שמח?

בניגון יש שני חלקים והוא הולך ומתפתח למנגינה יותר קצבית. באמת, קצב בסליחות? ! זה לא קצת יותר מדי?...

"אולי זו הכוונה בעומק של הניגון הזה", אומר הרב אריה הנדלר, ראש ישיבת ההסדר ברמלה, "שבא ממקום של 'תבירי ליבא' - שהאדם ימלא את הלב עם ההרגשה הזו של שברון הלב, של הגעגוע, של ההתרחקות שלו מריבונו של עולם. ידוע הסיפור על יהודי ששאל את ה'חידושי הרי"ם': היכן הקדוש ברוך הוא נמצא? והוא ענה לו: היכן שנותנים לו להיכנס... כשהלב שבור, יש נכונות לתת להיכנס, ומתוך כך לחוש בצורה יותר חזקה את השמחה, דווקא בדגש על המילים 'רחמנא דעני'. הקדוש ברוך הוא עונה, ואפשר לשמוע את התשובה מתנגנת כבר בתוך הניגון עצמו. לא צריך לחכות לתשובה מלמעלה, האדם צריך להשמיע את זה לעצמו.

"אין סתירה בין שירה בקצב לסליחות, זה פשוט תלוי איך ניגשים לדברים. אם הגישה היא רק של עשיית דין וחשבון עם עצמי: כמה הייתי בסדר ובמה לא, אז מופיעים המאזניים המפורסמים. אין ספק בכך שהדבר מכניס את האדם לאיזושהי גישה של קטנות, התחשבות. כן עשיתי, לא עשיתי, היה בסדר, לא היה בסדר, כמה מצוות יש לי, כמה עבירות יש לי וכו'.

"לעומת זאת, הגישה החסידית רואה את אלול בעומק יותר. בשתי מילים: 'המלך בשדה'. האדמו"ר הזקן, בעל התניא, ממשיך את התהליך העמוק של חודש אלול למלך שעוזב את הארמון שלו, פושט את הגלימה המלכותית ומסיר את הכתר מעל ראשו, ויוצא להסתובב בשדות ובכפרים. הוא הופך ממלך רחוק, שיושב בארמון ולא ניתן לתקשר איתו, לדמות שהיא נגישה לכולם. יותר מזה: הוא מקבל את כולם, מסביר פנים ומראה לכולם אהבה.

"כשאנחנו מדברים על 'המלך בשדה', מסביר הרב הנדלר, "זו לא סתם איזו אמירה שנועדה לייצר קירוב דעת, אלא הכוונה לזיקה מהותית שישנה בין חודש אלול לראש השנה. ראש השנה הוא יום של מלכות, יש הופעה של מלכות ה' בעולם, והדבר מעורר שמחה גדולה אצל כל יהודי שאכפת לו מאותה הופעה. הנסיך היה באיזה מקום רחוק בשבי, והנה הוא חוזר חזרה - וכל הממלכה עומדת על הרגליים: 'הוא חוזר! הוא חוזר!', איזו שמחה גדולה, 'ופדויי ה' ישובו'! כך שלמעשה, המקום של המרירות על השבי מצייר בצורה מלאה, קו אחרי קו, את הציור של השמחה שמגיעה בהמשך אליו.

ב'רחמנא', אתה עובר את כל הדרך", אומר שי צברי, שמבצע את הניגון באלכום 'צמאה' הראשון. "בהתחלה אתה מתוודה, מכיר את עצמך ואת הסבל שלך, ולאט-לאט אתה הולך בדרך כזו, שר אותה, ומתמסר אליה; כשאתה מוכן להתמסר לכאב הזה, וגם לאפשרות שיש

פתרון לבעיה שלך, ודווקא לשיר את זה, שוב ושוב, ולאט-לאט להתגבר - זה משחרר אותך, ואז מגיעה השמחה והתעלות הנפש". הדרך שעליה מדבר שי מתחילה מהמקום הכי נמוך - העניות ושברון הלב שלנו: "רַחֲמָנָא דְעֵנִי לְעֵנִי, עֵנִינָא. רַחֲמָנָא דְעֵנִי לְתַבְרִי לְבָא, עֵנִינָא". ובתרגום: רחמן, העונה לעניים, עננו; רחמן, העונה לשבורי לב, עננו.

"המקום הזה, שבו אתה מודה על הקושי שלך", מהרהר שי בקול, "שבו אתה מרשה לעצמך להיות שבור לב - בסדק הזה, יכול לעבור הריפוי. אני ממש מאמין בצורך שלנו להתוודות על הקושי שלנו. להגיד: כן, אני בסך הכל אדם. אני מלא באגו, ואני בטוח שאני כל כך חזק ויודע הכל. ואז החיים מכים בי בחוזקה, או לא בחוזקה, אני נתקל באיזה קושי, ואז נורא קשה לי. ואני צריך לדעת להגיד: נורא קשה לי, כואב לי. זה מכובד, זה טוב. וכשאתה יכול לעשות את זה ולהכיר בסדק הזה שיש בלב שלך, ממש דרך הסדק הזה, באמצעות הכאב הזה, אתה יכול למצוא את התשובה לשאלה שאתה מחפש כל כך. 'רחמנא' הוא סוג של גשר, שמוליך אותך אל התשובה הזו".

שי עצמו, בגיל ההתבגרות, הרגיש קושי גדול. את הנחמה הוא מצא בשירים ובפיוטים של הסליחות בנוסח עדות המזרח, כפי ששמע אז בתיכון הדתי בבת ים שבו למד. "באמת זו ממש הייתה נקודה של אור בתוך החיים שלי", הוא אומר. "אני זוכר את עצמי שומע סליחות לפעמים, בחופש הגדול, לפני שחוזרים לבית הספר. כל כך התרגשתי מזה. כל כך אהבתי את המנגינות, וגם הטקסטים כל כך חזקים. זה עוצמתי. זה באמת מרפא אותך".

שי, לדבריו, באמת הצליח להפוך את המקום של הכאב שלו, לריפוי עבורו ועבור אחרים. "אני חושב שהרבה מהעבודה שלי במוזיקה קשורה לתקופה הזו ולכאב והדיכוי שחשתי אז, לתחושה שהרגשתי שאין לי מקום לבטא את עצמי, אבל שאני כן מבין משהו לגבי העולם הזה. הרבה מהעבודה שלי היא תיקון של המקום הזה עבור עצמי. ואיכשהו, לאורך הדרך, גיליתי שהרבה אנשים מזדהים עם זה, ומצליחים לשים את עצמם בתוך התפילות והניגונים האלה, וזה כל כך משמח".

עצוב לוי מר לוי!

הסיפור של הניגון "רחמנא", שמילותיו לקוחות מנוסח הסליחות ומשום כך הוא מזוהה מאוד עם חודש אלול, התחיל דווקא בחג הכי שמח – בשמחת תורה.

ליל שמחת תורה של שנת תש"כ. השעה 4:30 לפנות בוקר. לפני זמן קצר הסתיימו ההקפות של ליל שמחת תורה בבית הכנסת של הרבי מלובביץ' זי"ע בברוקלין, אבל האווירה עדיין ערנית לחלוטין. החסידים הלכו לבתיהם לערוך סעודת חג מאוחרת, אבל מיד חזרו לבית המדרש והמתינו שהרבי ייכנס שוב; הפעם, לאירוע מיוחד – הרבי ילמד ניגון חדש. האירוע הזה, שבו הרבי מלמד ניגון חדש בליל שמחת תורה לפנות בוקר, לא היה חריג. במשך כמעט עשור, החל משנת תשט"ז עד שנת תשכ"ד – תמיד בשמחת תורה, ותמיד לפנות בוקר – הרבי לימד את הקהל ניגון חדש שעד אז לא היה מוכר; בהם ניגונים שכולנו מכירים כיום, כמו "צמאה", "כי אנו עמך", "הוא אלוקינו" ועוד. אלבום 'צמאה 1', שהוקדש לניגוני הרבי, כולל בתוכו את כל ניגוני שמחת תורה לפנות בוקר.

בדרך כלל, באירוע הזה הרבי היה מקדים לספר את הסיפור של הניגון שהוא עומד ללמד – מי הלחין אותו, מתי, ומה התוכן הפנימי שלו. אבל הפעם, כשלימד את הניגון "רחמנא" בשמחת תורה תש"כ, הרבי לא הרחיב. הוא אפילו לא ציין מי הלחין את הניגון. הוא הקדים דברים קצרים, בהם הסביר שבניגון יש שני חלקים: כשמחילים לנגן אותו הוא 'מריר'; ואחר כך, אחרי כמה פעמים ששרים אותו, הוא הופך לשמח.

למחרת, ביום שמחת תורה, התגלה מי הלחין את הניגון הזה. אחד החסידים נכנס לבקר את אמו של הרבי, הרבנית חנה שניאורסון, שגרה סמוך לבית המדרש. "נו, איזה ניגון לימד בני אתמול?", שאלה אותה הרבנית. החסיד לא זכר את הניגון באופן שיכל לשיר אותו, אך זכר שזהו ניגון על המילים "רחמנא...". הרבנית הגיבה מיד: "אה, זהו ניגון של אבי!" אביה של הרבנית חנה, סבו של הרבי, היה הרב מאיר שלמה ינובסקי – רב העיר ניקולייב שבאוקראינה. לו ולרעייתו רחל היו שלוש בנות וכן זקונים. הרבנית חנה היא בתו הבכורה. "רחמנא" איננו הניגון היחיד שהלחין הרב ינובסקי. יש לו כמה לחנים חסידיים שאפשר לשמוע בהם איזו שפה מוזיקלית אחידה: בכלום יש מרכיב של מרירות וכאב. גם ב"רחמנא" אפשר להבחין בו. ומאחורי המרירות המוזיקלית הזו, מסתתרת טרגדיה קשה שליוותה את חייו.

כאשר בן הזקונים של הרב ינובסקי, ישראל לייב, היה בן 15, הוא חלה במחלת הטיפוס – מחלה שבאותן שנים הייתה אחד מגורמי המוות הגדולים בעולם. ישראל לייב הצעיר לא שרר את המחלה, ונפטר. אביו, הרב ינובסקי, קיבל את פטירת בנו בצורה קשה מאוד, ושקע בעצבות גדולה.

הרבי הרש"ב, האדמו"ר החמישי של חב"ד, שלח לרב ינובסקי מכתב עידוד. וכך הוא כותב:

"שמעתי מידידנו אשר כבודו דואג ומתאנה, רחמנא ליצלן, עד אשר נחלש בזה ואין ביכולתו לעסוק בשום דבר. אתפלא מאוד על כבודו, אשר ככה יעשה. האמת הוא, אשר כל ביטוש, רחמנא ליצלן, שנותנים מלמעלה, צריכים להרגיש כי הכוונה העליונה בזה, היא, כדי שיפושש במעשיו ויתקן דרכו. וכשמרגיש ורע בעיניו הדבר, אז יתן אל ליבו, ובוה ייפטר מהעצבות, ואחר כך יבוא לידי שמחה אמיתית. וכידוע, שהשמחה שאחר המרירות, היא הוראה שהמרירות הייתה כדבעי".

אחת ההבחנות בספר התניא מבדילה בין "עצבות" ל"מרירות". בקצרה: עצבות היא דיכאון, היא משתקת ופוגעת. אבל מרירות היא משהו אחר. יש בה תנועה של חיים. יש בה משהו שאומר: הבנתי איזו טעות עשיתי. הבנתי לאיפה הכנסתי את עצמי. עכשיו אני מתקן, ויוצא מזה.

וכך ממשיך הרבי הרש"ב לכתוב לרב ינובסקי:

"כי ההפרש בין מרירות לעצבות, הוא, שבעצבות אין חיות בליבו, אבל במרירות יש חיות בליבו להתפעל. ולכן, במרירות, הואיל שיש בה חיות, הרי הוא בא לידי שמחה, שהיא בחינת חיות. אבל בעצבות, מאחר שאין בה חיות, לכן לא יבוא מזה לידי שמחה. ותכלית הכוונה היא השמחה שאחר כך".

במילים פשוטות: עצבות היא ריקנות, היא מוות. לעומתה, המרירות מלאה בחיים, היא מניעה לפעולה – לקחת את העוצמות הגבוהות שיש בכאב, ולהשתמש בהן כדי להתקדם. לכן המרירות, בסופו של תהליך, מביאה לריפוי, והריפוי מביא לשמחה. לפעמים אתה צריך להיות מריר, אבל אל תהיה עצוב. כי אם תהיה עצוב – תישאר עצוב; ואם תהיה מריר – בסוף תהיה שמח.

באלול תש"כ, כמעט שנה אחרי שלימד את הניגון, בסוף הסליחות בבית המדרש שלו, הרבי התחיל לשיר "רחמנא" ועודד את השירה בצורה קצבית ושמחה. מאז ועד היום הוא הפך לניגון השמח של הסליחות, וגם דקות ארוכות אחרי שנגמרת אמירת הסליחות, החסידים נשארים בבית המדרש ורוקדים שוב ושוב: "רחמנא דעני לעניי – ענינא; רחמנא דעני לתבירי ליבא – ענינא!"

"המפגש עם המלך בשדה החולין בו אנו משוטטים כל השנה – עם כל ההפתעה הכרוכה בו והמרירות על המצב בו המלך מצא אותנו – הופך למפגש משמח ומעודד שמסייע לנו לעשות את כל הדרך עד להיכלו ולהופעתו על העולם כולו בכבודו בראש השנה".

פתאום השאלה היא לא 'איך בסוף הסליחות מתחילים לרקוד?', אלא 'למה כל החודש הזה הוא לא חג אחד גדול?...'.

אז למה לא

כל יום – יום כיפור?

"באמת חוויית אלול במקום ממנו באתי", מצטרף לשיחה איש התקשורת קובי אריאלי, "בתנועה הישיבתית הליטאית – הייתה משהו בין אימה לצלמוות. החל מתחילת חודש אלול, ההגדרה הייתה שאפילו הדגים שבים רועדים מאלול. הכינוי המקובל היה 'א-לול!' (במלעיל), בצעקה. בימי הסליחות, וכמובן בימים הנוראים, הכל היה מאוד בכיני ומפחד".

גלגולי החיים הביאו את אריאלי לכפר חב"ד. "פתאום אתה בא למקום אחר וגם שם אומרים סליחות, אבל השיא של הסליחות, בסוף התפילה, הוא פרץ של ניגון 'רחמנא' שוחף שכולם ביחד שרים ורוקדים, והוא הולך ונעשה קצבי מרגע לרגע. והקצב וההתלהבות לא מתאימים, כביכול, למקום הזה, שדורש יותר מסכנות ואומללות. משהו כמו 'העונה לשבורי לב הוא יעננו'... מה המקום כאן לשיר בהתלהבות: ע-ני-נא, ע-ני-נא! 'ת-ע-נה! ת-ע-נה!...'".

"באמת היה אפשר לצפות שזו תהיה מנגינה נוגה", אומר הרב שניאור אשכנזי, מרצה

הנסיך היה באיזה מקום רחוק בשבי, והנה הוא חוזר חזרה – וכל הממלכה עומדת על הרגליים: 'הוא חוזר! הוא חוזר!', איזו שמחה גדולה, 'ופדויי ה' ישובון! כך שלמעשה, המקום של המרירות על השבי מצייר בצורה מלאה, קו אחרי קו, את הציור של השמחה

עד אליך – הוא רוצה לראות אותך, ולהגיד לך: אני מבקש אותך.”

אבל רגע. זה לא שהחסידים מחקו את הסליחות מהסידור! גם חסידים אומרים סליחות ועוסקים בחשבון הנפש. אז מהו אלול בתודעת “המלך בשדה”?

”כך או כך, הרי גם חסיד וגם מי שאינו חסיד, שניהם לא עשו מה שהם היו צריכים לעשות”, מחדד הרב אשכנזי. “אצל שניהם חודש אלול מתבטא בחרטה, בדרישה עצמית. אתה שואל מה ההבדל בסופו של דבר? השאלה היא מה מזין אותי. בתפיסה אחת, מה שמזין את התשובה שלי הוא, כמו

שאמרנו – הכישלון שלי, הטעות שעשיתי. לעומת זאת, החסידות מדברת על פן אחר: מחכים לך. רוצים שתשוב. מה שמזין את החרטה החסידית הוא כובו הפוטנציאלי, המחשבה עד כמה יכולנו לעשות ולא עשינו, ההבנה שאנחנו באים ממקום מאוד גבוה, מחכים לנו ורוצים שכבר נחזור.

”אני חושב שבדור שלנו, ההבדל ברור יותר מאשר אי פעם. יש דבר אחד שאי אפשר לעשות בדור שלנו: להילחם נגד עצמי. אנחנו חיים בדור שבו הרצון הכי גדול של האדם הוא – להיות. לבוא לאדם היום ולהגיד לו ‘תרגיש אפס!’ , לתבונן במה שאתה לא – זה פשוט נגד טבע האדם, וזה לא עניין של ‘קליפה’ ו’סטרא אחרא’. החסידות התגלתה ערב ימות המשיח, בדיוק בזמן הזה, כדי לתת לנו את הדרך להרגיש שאנחנו שם. ולכן, נקודת המוצא של תודעת אלול החסידית היא הידיעה שזה המקום שלנו, ובעצם גם אנחנו בעצמנו רוצים לחזור הביתה.

”זה כמו ההבדל בין אדם שמבקש סליחה בבית המשפט לאדם שמבקש סליחה מאביו. אדם שמבקש סליחה בבית המשפט – מהי הסליחה? חניתי על אדום-לבן, מחילה. יש כאן תחושה של זרות. אבל אדם שמבקש סליחה מאשתו, או מההורים שלו – אמנם זו סליחה, וזה קשה, אבל יש כאן המון עומק, שייכות וחיבור. אני רוצה להיות כבר אחרי הסליחה, אני מבקש שהדברים כבר יסתדרו ונחזור להיות יחד כמקודם.”

זה לא אני, זה הוא

ההבדלים האלה בין הגישות הם בטח לא רק משהו נחמד בתודעה שלנו, שהביטוי שלו הוא אם צועקים ‘אלול!’ או שרים ‘רחמנא’ שמח אחרי הסליחות; האם יש גם הבדל הלכתי באופן שבו עושים את התשובה?

”בהחלט!”, מאשר הרב אשכנזי, “רבינו יונה כתב שעיקר התשובה הוא החרטה, היגון. קודם כל – צריך להתחרט. כשאני עומד בפני שופט ומבקש סליחה, מה אני צריך לבטא? את הכאב על מה שעשיתי, את ההבנה של הירידה שירדתי, של הפשע שפשעתי. לעומת זאת, בעל התניא ב’אגרת התשובה’ שלו הופך את דרך הסליחה, וכותב שעיקר התשובה הוא “עזיבת החטא בלבד”. כלומר, התשובה היא היכולת לשכוח מהעבר. לעמוד ולהגיד: מה שהיה – היה; מחר זה יום אחר.

”והאמת היא, שהמקור לדברי בעל התניא הוא כבר ברמב”ם בהלכות תשובה, שם כתב:

פופולרי ומחבר ספרים. “מנגינה שמסמלת כאב אינסופי, ניסיון שלא צולח, של אנשים שמטפסים ורוצים אבל מאוכזבים מעצמם. והניגון הזה, במקום שילך וידעך – הוא דווקא מטפס והולך. הוא מתחיל עזוב, והופך להיות יותר שמח, עליז וקצבי. מה לקצב בתפילת הסליחות? איך הגיע ניגון שמח לתפילה של חרטה? זהו כמעט דבר והיפוכו! לבקש סליחה – בשמחה?! לרקוד – בסליחות?! לשמוח – בתפילה של חרטה?!

”בשביל להבין את זה, צריך להבין את המשמעות הפנימית של חודש אלול. בהלכה, חודש אלול מוגדר כחודש הרחמים והסליחות. זהו זמן לחשבון נפש, לחרטה עמוקה, וכמוכן – לאמירת סליחות. וכמו שקובי תיאר על אווירת בעולם הישיבות, בראש-חודש אלול עולה המשגיח, נעמד על הדוכן ונותן צעקה: ‘א-ל-ל-ל!’ – ברור שבאלול כזה, שמחה היא דבר מופרך לחלוטין. באלול כזה, אנשים הולכים עם הראש באדמה. פתאום אנחנו קולטים כמה אנחנו לא בסדר. המנגינה של חודש אלול היא ‘במה אני לא טוב!’, ולכן, בוודאי כשאדם מעמיד את עצמו מול הקדוש ברוך הוא, וחושב על כך שימי הדין מגיעים והקדוש ברוך הוא רואה ושומע הכל, ברור שלא לול מתלווה הרגשה מאוד עמוקה של קדרות וסבל.

”לא פלא, אם כן, שכשהופיע בעולם משל המלך בשדה, הוא נשא עמו בשורה חדשה ורעננה והביא פנים חדשות לאלול.”

ביקור במוסך

משל המלך בשדה הפך למושג יסוד בהבנה של חודש אלול. נכתבו עליו שירים ופירושים, רבים מעמיקים ומדויקים בפרטים שלו, אבל מה שפחות מוכר הוא שאת המשל הזה מביא אדמו”ר הזקן כתשובה לשאלה...

”נכון”, אומר הרב אשכנזי, “בספרי הסוד כתוב שבחודש אלול מאירות י”ג מידות הרחמים, כמו ביום כיפור. וביום כזה בו מאירים אורות רוחניים גבוהים ביותר – כמו גם בחגים אחרים ובשבת קודש – צריך לשבות ממלאכה כדי להתפנות לקלוט את האורות הללו. אז אם אלול הוא זמן של התגלות אורות עליונים כמו ביום כיפור, וזהו זמן שבו כל אחד יכול לשוב ולהתקבל אצל הקדוש ברוך הוא, כל ימי החודש היו אמורים להיות ימי חג! היינו צריכים לשבות ממלאכה כמו ביום שבתון, לחגור את האבנט של שבת, ללכת לבית הכנסת ולשבת כל היום ללמוד ולהתפלל – להכיל ולקלוט את האורות של אלול!

”עונה אדמו”ר הזקן: לא! אמנם בחודש אלול מאירות בעולם י”ג מידות הרחמים, אבל הוא לא יום-טוב ואין חובת שביחת מלאכה. למה? כי הפעם הקדוש ברוך הוא בא אליך הביתה, לעבודה, למחסן, לרפת, למוסך. הוא לא מחכה שאתה תבוא אליו, כמו בחודש תשרי, שאז אתה פושט את בגדי העבודה ומתעלה להיות אדם אחר. להפך, באלול הוא בא אליך, יוצא אל השד הקדוש ברוך הוא יורד ומגיע

צריך לדעת להגיד: נורא קשה לי, כואב לי. זה מכוּבד, זה טוב. וכשאתה יכול לעשות את זה ולהכיר בסדק הזה שיש בלב שלך, ממש דרך הסדק הזה, באמצעות הכאב הזה, אתה יכול למצוא את התשובה לשאלה שאתה מחפש כל כך. 'רחמנא' הוא סוג של גשר, שמוליך אותך אל התשובה הזו"

ז'מיהי התשובה? שיעזוב החוטא חטאו, ויסירו ממחשבתו, ויגמור בלבו שלא יעשהו עוד'. אם כן, התשובה היא היכולת לא להגדיר את עצמי באמצעות החטא. ליצור נתק ביני ובין החטא, ולהגיד: זה לא היה אני. זו רוח רעה שנכנסה בי, זו הנפש הבהמית שיש בי. אבל אני - אני טהור כשלג. כמובן, צריכים לבקש סליחה, וצריכים לעבור את כפרת יום הכיפורים, וצריכים לומר וידוי, אבל זה כבר השלב השני של התשובה. ואילו עיקר התשובה זו האמירה - לא אחטא עוד.

"בימי אלול, ראש השנה ויום כיפור, אנחנו מתנתקים מהחטאים. אנחנו מתרוממים למקום שאומר: אני והקדוש ברוך הוא - אחד. אין שום דבר שמפריד בינינו. זו המשמעות של תקיעת השופר, הצעקה מעומק הלב של בן המלך. ואז - אחרי שאני כבר יודע איפה אני נמצא ולאן אני שייך - אני גם יכול לטפל בכישלונות שלי. מכאן והלאה, תמיד המקום של הנשמה ושל הקשר לקדוש ברוך הוא יהיה המקום הכי אהוב עלי, לא יהיה לי אושר בשום מקום אחר יותר מאשר במקום הזה. זה מתבטא בעצם הסליחה, במנגינה שלה, וכמו שאמרנו גם מבחינה מעשית - זו סליחה שמתעסקת הרבה יותר עם מה לעשות אחרת, מאשר עם החרטה, העצב והיגון על מה שכבר קרה."

עכשיו אנחנו מבינים יותר איך כבר אחרי בקשת הסליחה אנחנו בשמחה...

"הצעקה השמחה הזו היא אמנם תובענית מאוד", מעיר קובי, "אבל היא מלאת ביטחון עצמי, התעוררות שמחה, מלאת קצב. אנחנו אומרים: 'רחמנא דעני לתבירי ליבא' - הרחמן שעונה לשבורי הלב - תענה! תענה! זה החידוש".

שי, בעיבוד שעשית לניגון הזה באלבום 'צמאה' עם נאור כרמי יש קטע שלם של צעקות. מה העניין?

"יש הרבה סיפורים על המקום של הצעקה בחסידות. אני חושב שזה מה שיש בפרשנות שלנו לניגון הזה: יש שם את הקול עצמו, החלק הזה שבו אני פשוט מפרש את הטקסט של 'רחמנא' באמצעות צעקות, באמצעות הקול שלי. צריך ללכת את הדרך הזו של השירה, של הצעקה, של מחיאת הכפיים, להיות רגע מעל השכל היומיומי שלך. ואני מאמין שתוך כדי שאתה עושה את זה, זה מתגלה. עבורי זה מתגלה".

מה כבר יכול להשתנות?

אני רוצה לשאול אותך, שי. בסוף-בסוף, שנה אחרי שנה, אנחנו פוגשים את אותם טקסטים, אותם ניגונים ואותן תפילות מרגשות, ואנחנו אומרים לעצמנו: השנה הכל יהיה אחרת. אבל אז אנחנו נזכרים שגם בשנה שעברה נפגשנו עם אותם טקסטים ואותן תפילות, והבטחנו לעצמנו שבשנה הבאה הכל יהיה אחרת - והנה אנחנו כאן, שוב, אומרים סליחות. מה ישתנה בשנה הבאה?

"אתה אומר את הסליחות כל כך הרבה שנים רצוף, נכון? מה השתנה? רק אתה השתנית. הטקסט לא השתנה. הטקסט הזה הוא מגדלור. הוא אומר לך: תסתכל - בשנה שעברה, כשקראת את הטקסט הזה, הרגשת כך וכך, ועכשיו כשאתה קורא את הטקסט הזה, אחרי שעברת את השנה הזו, אתה מרגיש אחרת. הטקסט אומר לך: תעצור רגע. היי, יש לך פה מגדלור. תכוון את עצמך לפי המגדלור הזה. הוא מסכם לך את כל השנה שלך. זה מה שאני אוהב בתפילה, ודווקא בתפילה שחוזרת על עצמה - שהיא מספרת לך מה אתה עשית, מה אתה עברת, מהפעם האחרונה שקראת אותה ועד עכשיו".

לשמיעת הפודקאסט:

דמיונובע

להקשיב לאין סוף שבתוכי

קורס דמיונובע מאפשר לך מעוף מקצועי מכיוון מפתיע

"דמיונובע עזר לי ביכולת להגיע לליבם של התלמידים ולעורר בהם מוטיבציה" צביה פייער, מורה

"דמיונובע עזר לעקוף חסמי תודעה ואפשר למטופלים להפגש עם נקודת הבחירה בנפש" חנה דיין, יועצת זוגית ופרטנית

"דמיונובע נתן לי כלים להתמודד עם בעיות מורכבות ולפתור אותם מהשורש" אמיר חזון, עובד סוציאלי

"דמיונובע פתח לי את הלב וסדר לי את יכולת ההבעה בכתיבה וניגון" טתיי רבבי, משרדת מוזיקאית

"דמיונובע נתן לי כלים פרקטיים משמעותיים ליישום בתוך העבודה שלי כפסיכולוג" צבי שרוק, פסיכולוג יחנכי

"דמיונובע הוא הכלי המדויק שבו אני עוזר לספורטאים להצליח לבחור מה הדרך הנכונה ביותר עבורם" מעוז סמיה, מאמן מנטאלי לספורטאים

"דמיונובע סייע לי להקשיב ולהבין טוב יותר את עולמי הפנימי, ומתוך כך להיות אדם, רופא, מנהל, ויום טוב יותר" דר יוסי בהגון, רופא יום כיפורים בתחום הרפואה

"דמיונובע העשיר משמעותית את יכולת היצירתיות והמשחק שלי" אלינור מיכאל - דהאן, יוצרת ושחקנית

לפרטים ולהרשמה חייגו למכון: 02-5099660 או כנסו לאתר שלנו dimyonovea.com

לתושבי הצפון > קמפוס גבעת חביבה | לתושבי המרכז דרום וירושלים > כפר הנוער בן שמן לתושבים מרחבי הארץ והעולם > זום

מינוע לזכרים ולנשים

אך מתחילים אחרי 8:00 אחר הצהריים?

מכללת תורת הנפש ללימודי פסיכולוגיה יהודית מזמינה אותך

יום פתוח להיכרות עם המרצים ותכנית הלימודים

הרב משה גונט

אורלי טוויטו

הרב נעם שפירא

הרב חיים נחבי

📍 מרכז חיבה - ירושלים 🕒 יום שני, י"ג אלול, (16.9)

🕒 פתיחת שערים ב- 18:00

הרצאות בנושאים:

כוחות חדשים
מהיכן לשאוב כוחות נפש בזמן מלחמה

מעגל האנו
במערכות יחסים

להתחיל מחדש:
תשובה בראי הבעש"ט והקבלה

להרשמה ופרטים:
02-5662323

בראשות הרב גיטבורג

תורת הנפש
בדרך הכוללת עם טוב

האינטואיציה היהודית בחודש אלול

איתי אסמן

שהם צריכים לבקש סליחה. (להבדיל, זה ההבדל המובהק בין מסורתי לרפורמי, הרפורמי לא מבקש סליחה מה' כי הוא עושה אידאולוגיה מהחולשות שלו). התופעה הזו של אמירת סליחות בארץ הולכת ותופסת תאוצה. אני לא מדבר על הצבא שכל שנה יש ביחידות צה"ל ביקושים גדולים לסליחות, וגם לא על הסליחות בכותל שהולכים וגדלים כל שנה עם אנשים שמגיעים מכל הארץ, אלא גם במרכז הארץ, בתל אביב - "מעוז החילוניות" (כביכול). יש לי חבר שהוא רב קהילה שם, והוא סיפר לי שבבית הכנסת שלו מגיעים כל ערב עשרות נערים בלי שום רקע תורני לומר סליחות, ההורים של חלקם מגיעים למחאות קפלן כל שבת וחלקם בנים של בכירים מאוד במגזר הפרטי והציבורי.

ה"בילוי" של הנערים האלו בחודש אלול הוא הסליחות. זה דבר פלא שקשה להבין אותו. הם לא קיבלו חינוך תורני במערכת החינוך, וההורים שלהם פוחדים מהדתיים המשיחיים. אבל הבנים, מגיעים מעצמם לבית הכנסת. יש פונקציה שלפעמים לא לוקחים אותה בחשבון בסוגיות הציבוריות, קוראים לזה - ה' יתברך. לא רק אנחנו פועלים, אלא בעיקר רבים מאוד, בעיקר אצל מי שרוחק ממנו, וזה גורם לו לרצות להתקרב, לפעמים אפילו יותר מאדם שנמצא קרוב יותר. זו סיבה נוספת לדעתי למה מסורתיים וחילוניים מעדיפים את הסליחות על התפילה. כי הדתיים שמתפללים כל הזמן מורגלים בזה, לכן אין להם צער על הריחוק ולא מרגישים צורך להתאמץ להתקרב יותר מהרגיל.

התעוררות הרצון להתקרב לה' יתברך מאוד נוכחת בחודש הזה, גם בהנחת תפילין, לבישת ציצית, הדלקת נרות שבת ועוד. למסורתיים יש חיישנים רוחניים שקולטים את הרוח שיש בחודש הזה, זה לא נמצא בפולטים שכליים אלא באינטואיציה היהודית. עלינו להקשיב לאינטואיציה היהודית של המסורתיים ולחבר אותם לקיום מלא של תורה ומצוות. אז בואו נארגן סיור סליחות בשכונה שלנו או במקום העבודה, נסיעה לקברי צדיקים עם שיעורי תורה, או נציע לחבר בלימודים שרוצה להניח תפילין. בנוסף, עלינו גם לפתח אינטואיציה כזו בתוכנו, של "בנים אתם לה' אלוקיכם", ומתוך כך גישה של יחס בריא לימים הנוראים. שנוכח.

תופעה שתופסת תאוצה

חודש אלול מכונה "חודש הרחמים והסליחות". זהו אינו ביטוי בעלמא, אלא מושג המבטא את מה שמתרחש בתוך בליבותיהם של ישראל, ובא לידי ביטוי בפועל בשטח. השבוע הייתי במילואים בירושלים, הייתה לנו סדנת "עומדים בשער" שמגיעה לכל לוחם שהיה במלחמה כדי לעבד את החוויות שעברו בעזה. מאחר והיינו בעיר הקודש בירושלים, פנו אליי מספר מסורתיים וביקשו שאארגן להם סליחות בכותל (כ-20 דקות הליכה), הם אמרו שזה מאוד חשוב להם.

חלקם בכלל לא מתפלל ביום-יום אלא בעיקר בשבתות, ובימות החול הם מניחים תפילין ואומרים קריאת שמע. חלקם מגיע לתפילות, אבל הסליחות אצלם זה מעל הכל. וסליחות בכותל זה השיא. יש משהו אצל המסורתיים שגורם להם לאהוב את הסליחות ולהתאמץ למענם, על אף שמבחינה הלכתית תפילת העמידה חשובה יותר. ויש להבין את הסיבה. ברמה האישית, לי קשה לומר סליחות, זה מזכיר לי את העוונות שעשיתי וזה לא נעים. אבל אצל המסורתיים יש בזה משהו טבעי, זה גם מלווה בשירה "חטאנו לפניך, רחם עלינו". זה לא שהם שמחים בחטאים שלהם חלילה. השמחה היא הקשר עם הקב"ה, היכולת לדבר איתו, האמונה הפשוטה ש"בנים אתם לה' אלוקיכם" וגם כשהם לא מתנהגים כראוי, הם יודעים ש"בין כך ובין כך קרויים בנים", זה לא נובע מברור ישיבתי, אלא זה פשוט מונח בתוך הנשמה והנפש. האמונה הזו מעוגנת במסורת ובחינוך שהם קיבלו בבית, וזה המובן מאליו' בשבילם. יש שידרשו את זה לגנאי, שזה כביכול גורם להם לעשות עבירות, אך אני דורש את זה לשבח. לא בגלל שאני בעד עידוד עבירות חלילה, אלא כי האמונה הטבעית הזו, שיהודי הוא הבן של ה', זה יסוד האמונה והתורה. כל הקשר למצוות נובע מהיחס הזה. היסוד הזה הוא גם מה שמאפשר את הקשר במקרה של התרחקות, כמו אבא שהבן שלו התרחק מתורה ומצוות אבל הוא עדיין משדר לו אהבה, והבן חוזר הביתה בשבתות ומכבד את ההורים ואת הדת רק כשהוא בבית; אבל בחוץ הוא מחלל שבת. הקשר החשוב הזה, והכבוד שיש לו להורים - בסוף משאיר את החבל קשור, וברגע שהבן מתבגר רוחנית הוא יחזור בתשובה בצורה הרבה יוצר קלה, כי החבל היה מחובר כל הזמן. כך המסורתי, כל הזמן מחובר לקב"ה. וזו לדעתי הסיבה שהם מתחברים מאוד לסליחות. כי מצד אחד יש להם קשר לקב"ה ומצד שני הם יודעים

asmanitai@gmail.com

הצטרפות לקבוצת ווטאפ של טיפ יומי לקירוב
נא לשלוח הודעה ל-052-5665005

גם אתם יכולים להפיץ תורה!
להצטרפות לצעירי ראש יודי - 054-8393457

מכירים בעלות תשובה או בדרך? הפנו אותן
למדרשת שושנת אביב בתל אביב. יעל 053-367-3434

הנני

בית המדרש לשליחות
מבית ראשיהודי

נפתחה ההרשמה לשנת תשפ"ה

מיועד לנשים וגברים בגילאי 20+

טובי המרצים, הנושאים והכלים בתחום הקירוב

15 מפגשים בירושלים

ימי רביעי בערב

לפרטים נוספים שחר 055-2235465

הצטרפו למאות הוגרים שכבר שותפים לעשייה!

מעוררים תשובה!

דווקא בעת הל

ותשרי בירושלים
החל מ-15:00 סיום במעד סליחות חגיגי

כנס התשובה הגדול מבית ראשיהודי!
בהשתתפות מיטב הרבנים והמרצים בתחום

באו אלנו, אהאמן, אהוב וקרב!

בין הדוברים: הרב פרץ איינהורן • הרב דוד גיאמי • ישראל זעירא • חגי לובר • הרב חגי לונדון • הרב יהושע שפירא ועוד...

להרשמה לפרטים נוספים: שחר 055-2235465

ספר מתנה לכל משתתפו!

הנשמה הקלה התורה

במשך שנים רבות שררה בקרב לומדי התורה רתיעה מלימוד קבלה. הילה של "אין כניסה" חפפה ממעל, אם בשל הפחד לא להבין מושגים כה קדושים ונשגבים, ואם בשל מציאות של ערפל וחוסר הדרכה. אבל בשנים האחרונות עולם התורה מתעורר וצמא לתורת האר"י הקדוש, עד שכבר קשה לראות תלמיד חכם או אדם עמל לפרנסתו שעובד ה' בצורה רצינית ועמוקה - שלא נכנס לעולם פנימיות התורה.

לא רק בציבור הדתי לאומי אלא גם בציבור החרדי, מה שפעם הייתה נחלת יחידים הולכת ונהפכת לדרך המלך. בכך מתגשמים דברי הנביאים והמקובלים אל מול עינינו: "מלאה הארץ דעה את ה'", הארץ מתמלאת בדעה של פנימיות התורה. ובתוך כל זה, בית מדרש אחד מספק מענה לצימאון של הלימוד, בהדרכת גדולי הדור - "נשמתא דאורייתא".

על הצימאון הפנימי ועל בית המדרש הייחודי – בכתבה שלפניכם.

רן שריד

השתתפו בכתיבת הכתבה: בניה זית, שחר פרידמן

ה

שנה החולפת, על כל המאורעות שפקדו אותנו במהלכה, הובילה להרבה חשבון נפש ויוזמות חברתיות אך גם רוחניות. בחודש הזה, דווקא בעיר הסמוכה לרצועת עזה, אשקלון, חשב ראש ישיבת ההסדר בעיר, הרב אביהוא פישפדר, כיצד להגביר את אור התורה בעיר, והחליט לפתוח סניף של בית המדרש "נשמתא דאורייתא" בישיבתו. הרב אביהוא סניף לא היחיד שפותח סניף השנה. גם בהר יונה שבנוף הגליל בצפון הארץ אמלים על הקמה של סניף צפוני ללימוד פנימיות התורה, ובה-בעת, במרכז הארץ, בעיר רמת גן מושקע מאמץ להקמת בית מדרש נוסף.

כל מי שלמד בעולם הישיבות, אם בשיבות הסדר ואם בשיבות גבוהות ואחרות - גם בציבור החרדי - כמו גם בעלי בתים הקובעים עתים לתורה, יודע שסדר הלימוד לרוב סובב במקצועות הנגלה של התורה, הגמרא והפוסקים. אמנם בדור האחרון נכנסו לישיבות גם לימודי החסידות ולימודי האמונה של הרב קוק, אבל למרות שהם מיוסדים על דברי קבלה הם אינם נלמדים יחד עם המקורות עליהם הם נשענים. יוצא, אפוא, שהיסודות הרוחניים של התורה, העולם והאדם, לא נלמדים ולא מובנים בצורה משמעותית.

בשנים האחרונות רבים מהלומדים מבינים שכל עוד ילמדו רק את הצד הנגלה שבתורה ויוניחו את העיסוק בנשמתה - פנימיות התורה - יחסר להם הלב של התורה, וממילא הלימוד והתפילה וכל עבודת ה' שלהם תהיה חסרה הבנה פנימית, אור וחיות. ככל שהביקוש מהשטח לעסוק בלימוד שיטתי וסדור בפנימיות התורה הלך וגבר - הלך ונבנה המענה. זה היה הרקע להקמת בית המדרש "נשמתא דאורייתא" לפני כשלוש שנים, כשעד היום נרשמו והצטרפו למהלך הלימוד של תורת האר"י באופן רציני ומעמיק מעל שלוש מאות בוגרי ישיבות ובעלי בתים.

כדי לעמוד על פשר התופעה, קיימנו שיחות מקיפות הן עם הבוגרים והן עם הרבנים המלמדים במסגרות אלו. תחילה נביא את סיפורו של הרב אביהוא פישפדר, מבוגרי בית המדרש והעומד בראש ישיבת ההסדר באשקלון.

הקופסה הסגורה נפתחה

הרב אביהוא, ספר לנו בבקשה מה הביא אותך ללימוד בעצמך ב"נשמתא" ומה הייתה החוויה שלך שם כתלמיד?

"ברוך ה', אני משמש כראש ישיבה באשקלון מזה שמונה עשרה שנה. אמנם במשך השנים למדתי ולימדתי הרבה תורה, אבל בד-בבד חשתי צימאון גדול ללימוד מעבר לדברים הרגילים. כמוכן, בדרך למדתי הרבה דברים הקשורים לפנימיות התורה, כדוגמת 'תומר דבורה' ו'שבילי הגן' של מורי הרב יגאל הדאיה, כיום מרבני "נשמתא", אבל עדיין זה היה טיפה מן היס. שפת הקבלה עדיין לא הייתה ברורה לי, ולא היה בידי מפתח לגשת אל השערים היקרים הללו ולפתוח אותם באמת.

"שוחחתי עם הרב יגאל ואמרתי לו שאני מרגיש מיושב בעבודת ה'. הרב יגאל, שהוביל יחד איתי את הישיבה באשקלון, הציע לי ללכת ללימוד בנשמתא דאורייתא. הוא אמר לי: "נפתח כעת מקום חדש עם לימוד רציני לקבלה, ושמו "נשמתא דאורייתא", תעלה לירושלים ותראה אם זה מתאים לך". אני אדם שאוהב להתקדם בחיים ולא מפחד לנסות דברים חדשים. הלכתי, וזה פתח לי צוהר גדול ומשמעותי בחיי. תורת הקבלה הפכה מ'קופסה סגורה', שלא ברור מה יש בה ואין ניגשים אליה - לדרך חיים סלולה וברורה".

אם חשבנו, שאולי "נשמתא" מתאימה רק לתלמידי חכמים שמילאו כרסם ולא לאנשים מן השורה העמלים לפרנסתם, אז חשבנו. מתברר כי לצד ר"מים בשיבות ואברכים בני תורה, משתתפים בשיעורים אנשים עובדים המלאים בתורה ויראת שמים ומלאים בצימאון פנימי לגשת אל הנשמה שבתורה.

שוחחנו עם סגן אלוף נ. שנמנה על לומדי בית המדרש, וגם הוא דיבר על צורך בסיסי בחייו שהתמלא בזכות הלימוד.

לפני שהכרת את "נשמתא", מה היה החסר בחייך שהוביל אותך לחפש את זה?

"מישהו, 'במקרה', הזמין אותי לשיעור של תלמיד חכם גדול. למדנו שם חסידות על גבול הקבלה, וכך נפתח לי הצימאון. הרגשתי שיש פה משהו גדול וקדוש שאף פעם לא נפגשתי איתו". ואז מה קרה?

"הרגשתי התעוררות, צימאון, וחיפשתי איך להמשיך את זה הלאה, רצייתי להמשיך ללימוד. ביררתי על שיעורים של פנימיות ועל בית מדרש ללימוד בו, והמליצו לי על "נשמתא". עברתי ראיון התאמה, בדקו שאני אדם ירא שמיים, נשוי ומוכן להקפיד על טבילת עזרא, ואז הגעתי לשיעורים - ומשם כבר לא יכולתי לחזור". אתה אומר שהחיים שלך השתנו, איך הם נראים עכשיו בעקבות השינוי?

"היום אני יודע שביחס למה שיש לי היום, חייתי אז בשממה ורוחנית. לא תראה אולי שום דבר שונה באופן חיצוני, אבל בתוכי פנימה אני מרגיש מחובר. אני מרגיש שאני מתקדם להיות עובד ה' יותר טוב ממה שהייתי לפני כן. זהו דבר שאם אתה מנסה להסביר אותו, אתה מצמצם אותו. אני מרגיש שאני חי במציאות חדשה, רוחנית יותר, וחווה חיבור רוחני ומשמעותי; ועם זאת, המציאות החדשה הזו מחוברת היטב לקרקע, בהדרכת תלמידי חכמים".

הרב ענר ויסברד, מנהל התלמוד תורה ברמת גן ומלומדי בית המדרש, חיפש זמן רב לימוד מסודר של פנימיות התורה. בשיחה עמו הוא משתף אותנו על המשמעות החדשה שנכנסה לחייו, ובעיקר לעבודת ה' שלו, מאז החל בלימודי הפנימיות במסגרת "נשמתא".

איך ידעת שבית המדרש של "נשמתא" זה מה שאתה מחפש?

"פגשתי ב"נשמתא" רבנים שונים ומגוונים שמלמדים פנימיות, וגם שזה קורה בתוך הציבור שלנו, שזה משהו שלא היה כל כך מצוי. ב"נשמתא" למדתי מהרב דב סגל, מהרב שאול יורוביץ והרב רפאל אישרן. אלה רבנים שלא הכרתי לפני כן ואפילו לא שמעתי עליהם, והם הפכו להיות דומיננטיים מאוד בחיי.

"גם החברים ללימוד היו משמעותיים עבורי מאוד. כשאתה רואה חבורה של אנשים שכולם מחפשים פנימיות, עסוקים בפנימיות בחייהם ונוצר שיח ביניהם על ההשפעה של הפנימיות בחיים - זה דבר מאוד יקר. גם היום אני מחפש את ההשפעה של הפנימיות בחיי, ורוצה להמשיך ללימוד ולהעמיק עוד ועוד. אני גם קשור לסניף של "נשמתא" באשקלון שעתידי לקום בעזרת ה'. אפשר לומר שהחיבור של התורה הפנימית עם החיים היומיומיים שלי ועם עבודת ה' שלי - זה הדבר הגדול באמת".

תוכל לפרט קצת יותר, איך אתה באמת מרגיש שהחיים שלך השתנו בעקבות הלימוד ב"נשמתא"?

"זה משהו שנותן לי המון נקודות למחשבה, ומקדם את עבודת ה' שלי. עבודת התפילה נהייתה מאוד משמעותית, וההשפעה של הלימוד עליה מלווה אותי ביומיום ממש. זה משפיע אפילו על שולחן השבת שלנו, זה משפיע על המשפחה, על הילדים, על הכל".

איך זה התחבר לך ללימוד הישיבתי הרגיל?

"בתוך הלימוד הרגיל היה חסר לי משהו. ראיתי שגם החסידות וגם הרב קוק, השורש שלהם הוא פנימיות התורה, חכמת הקבלה, ולמרות זאת היו תמיד מובאות בלימוד החסידות שלי שהייתי מדגל עליהן, כי בכל מקרה לא הייתי מבין מה כתוב בהן. פתאום, כיום, יש לי אפשרות להבין מה שלא הבנתי כל כך הרבה שנים. דברים מתחברים ומקבלים משמעות חדשה. בהתחלה זה היה כמו תשבץ

עם הרבה נעלמים, ואחרי כמה שנים של לימוד הנעלמים מקבלים לאט לאט פתרון. זה נותן תחושה של שלמות, של אושר רוחני”.

האם לא הייתה לך רגיעה כלשהי?

“התחננו בעולם הישיבות לחשש ומרחק, שיש לו כמובן מקום, אבל יחד עם זה הרגשתי - ואני מרגיש גם היום - דחיפה פנימית להתחבר לעולם העשיר הזה שנקרא “פנימיות התורה”, לחלק הסוד שבתורה. עם זאת, עדיין יש תורות שאני לומד ואני מרגיש שהן רחוקות מחיי כרגע, והן נשארות בתור שאיפה רוחנית שתבוא על סיפוקה אי”ה בהמשך. “רב גדול שהתייעצתי איתו בהקשר הזה סיפר לי, שפעם הרב הנזיר הסביר את העניין של “הציץ ונפגע” ואמר: “באמת, מי שמציץ - יכול להיפגע, אבל מי שנכנס פנימה בעומק - לא ייפגע”. כשמישהו רק מציץ ומסתכל על התורה הזאת מרחוק, יכול להיות בזה משהו מרתיע; אבל כשנכנסים ולומדים אותה בעיון, זוכים בעזרת ה' להתקרב ולהתחבר לנשמה שלנו ולנשמה של התורה”.

בכנות, אתה מרגיש מלא?

חשוב היה לנו להבין יותר למה צריך ללמוד קבלה, ולמה לא די בלימוד הלכה, נגלה ואמונה. הרב יגאל הדאיה, מרבני בית המדרש, מסביר:

“ניקח דוגמה. המבחן הראשון שאדם צריך להסתכל עליו, זו התפילה שלו... אם אתה עוד מרגיש שחסר לך חיבור בתפילה, או שאתה מגיע מאוחר לתפילה או יוצא מוקדם ממנה, אתה לא מתפלל תפילה שלמה ואתה מרגיש שהתפילה משעממת אותך, או שבכלל - ביחס למצוות - אתה עושה את המצוות כ”מצוות אנשים מלומדה” - זה סימן שיש לך את הגוף של המצוות אבל חסרה לך נשמה. לימוד ההלכה, הש”ס והפוסקים יכול לבנות גוף, אבל הוא לא תמיד נותן נשמה. לא לחינם בית המדרש הזה נקרא “נשמתא דאורייתא” - כי כך מכונה תורת הקבלה, והיא באה לתת את אותו ניצוץ שנשתי, אם לא מעבר לזה, לכל עבודת התורה והמצוות שלנו”. הרב הדאיה מחבר את הרעיון לתקופת החגים שלפנינו:

“בתקופה הבאה של החגים נפגוש את מצוות השופר, עבודת יום הכיפורים, הלולב והסוכה - אבל כל אלה עלולים להיות חסרי נשמה אם נלמד רק את הש”ס והפוסקים. נטילת הלולב שלנו תהיה הלכתית, אבל לא תהיה בה כוונה. לעומת זאת, אם נלמד את ‘שער הכוונות’ - אפילו אם ניגע בכוונות רק מעט - נראה שאלו דברים העומדים ברומו של עולם וממילא כך נתייחס אליהם”.

האם דברייך מוסכמים בעולם הישיבות?

“ודאי שכן, אבל דרכם של האשכנזים מאז ומתמיד הייתה להצניע את הלימוד. בניגוד לספרדים והחסידים, הם למדו פנימיות אבל בהסתר. גם כיום יש לי תלמידים אשכנזים רבים, בהם רבנים וראשי ישיבות, אך הם מעדיפים שהסביבה שלהם לא תדע שהם לומדים, ואנחנו מכבדים את זה. בסופו של דבר, כדאי שכל עובד ה' תמיד ישאל את עצמו שאלה אישית: האם המצוות שאני מקיים ממלאות אותי, או שהן נעשות כלאחר-יד ובמהירות. אם זה המצב - שפפש בפנימיותך”.

שאלנו את הרב שאול יורוביץ, מרבני בית המדרש: מה חסר למי שלומד הרב קוק או “שפת אמת” על הפרשה ולא לומד קבלה?

“אני לא נגד זה, אבל זה מביא לך שאנשים מכירים דברים שלא דרך השורש. כל התורות החסידיות בנויות על עקרונות מאוד ברורים, על בניין שלם של תורת האריז”ל והזוהר. ואם אדם לא לומד את זה בצורה מסודרת, הוא לא באמת מבין את העניין. לכן כל אחד שרוצה בזמנו לעסוק בעבודה פנימית, צריך למצוא את הנוסחה המתאימה לו בתחום זה, לחפש את האות שלו בפנימיות התורה. בלי זה פשוט אי אפשר”.

מוסיף עליו הרב מנחם מקובר, מרבני בית המדרש: “אנשים שבשורש נשמתם מרגישים צימאון, אם הם לא הולכים לשם - זה בכחית” נביא

שכובש את נבואתו”. מי שמרגיש ששורש נשמתו שם - זה הייעוד שלו, זו השליחות שלו, זה העניין שלו. אנחנו בתקופה בה עם ישראל צריך לחפש זכויות, אנחנו צריכים חיבורים גדולים לקב”ה, וברוך ה' אנשים פועלים בכיוונים שונים. אחד הכיוונים הוא להצמיח כנפיים ולהתחבר לתורה הפנימית, שהיא עוד זכות גדולה לעם ישראל, של ריבוי עוצמות של תורה וריבוי גילוי של תורה. אנו מתפללים לכך שהציבור יתחבר לדברים - כל מי שמרגיש בעצמו שיש לו חיבור לכך, שיזכה להגיע לזה ולהרבות זכויות לעם ישראל”.

גם הרב דב סגל, מרבני בית המדרש, מדגיש את החובה ללמוד קבלה בדורנו, ובפרט על רקע כל מה שעובר על עמנו בשנה האחרונה: “עם ישראל מצפה לגאולה השלמה כבר תקופה מאוד ארוכה, וכתוב בזוהר ש”בהאי חיבורא יפקון מן גלותא” - שעל ידי החיבור הזה של ספר הזוהר ופנימיות התורה, ניגאל סוף סוף. אם כך, עלינו לשנס מותניים ולהפיץ את המסר הזה שלימוד פנימיות התורה מביא את הגאולה בפועל ממש. ממילא, אין מקום לומר: אולי כדאי להצניע או להסתיר, או אולי רק לגלות בלחישת או מפה אל פה. הזמנים הללו כבר עברו מן העולם. עכשיו אנחנו נדרשים לעשות על מנת להביא את הגאולה ממש, ומה שזה אומר ברמה האישית, שלי ושלך, זה ללמוד וללמד את פנימיות התורה”.

קבל כפי יכולתך

לאחר שיחה עם מספר בוגרים של בית המדרש, הולכת ומתחזרת לנו התמונה השלמה. לאורך השנים, גם אלו שרצו ללמוד קבלה, היו צריכים לחפש ולמצוא רב שילמד אותם באופן אישי. רבים מהמתעניינים בתחום, בפרט בציבור הדתי לאומי, היו חסרים מגוון ושיטתיות ושפה מתאימה. כשנה לפני פרוץ הקורונה הקימו כמה מבוגרי ישיבת “מרכז הרב” ו”הר המור” כולל שבו למדו קבלה באופן שיטתי עם הרב רפאל אישן והרב טל חיימוביץ (שהוציא זה עתה לאור ספר חדש על האר”י והרא”ה). הביקוש החל לגבור אך נקטע בעקבות הקורונה. לאחר הקורונה נפתח בית המדרש בירושלים, בו מלמדים רבנים גדולים, וכאמור מאות תלמידים כבר נמנים על בוגרי מסגרת הלימוד, ומאז הביקוש רק הולך וגדל.

בית המדרש “נשמתא דאורייתא” שם לו למטרה ללמד פנימיות התורה באופן רציני ומעמיק, בקדושה ובטהרה. שלוש דרכים שונות ישנן בלימוד פנימיות התורה: דרך הלימוד הספרדית, ההולכת לאורו של הרש”ש ותלמידיו, וזהו הלימוד המסורתי יותר; דרך הלימוד בקבלה בדגש על תורת החסידות ועבודת ה' פנימית; ודרך הלימוד האשכנזית של הרמח”ל והגר”א ובית מדרשם עם בעל ה”לשם”, שגם הרב קוק הושפע ממנה.

בירורנו כיצד מצטרפים ללימוד, מי הם רבני בית המדרש ומה הם מלמדים. ובכן, תהליך ההצטרפות לבית המדרש מתחיל ברישום באתר nishmata.org. הרב מנחם מקובר מלמד את הקבלה האשכנזית, ומעביר שיעורים בהקדמות ושערים של הלשם וב’פתחי שערים’ של הרב יצחק אייזיק חבר. הרב יגאל הדאיה, מחבר ספרי ‘שבילי הגן’, מעביר שיעור הנע בין הקבלה הספרדית לקבלה האשכנזית, בספר ‘אוצרות חיים’ עם הרחבות ועיונים רוחניים, ושיעור ב’שער הכוונות’ על דרך הקבלה הספרדית. הרב רפאל אישן מעביר שיעור ב’אוצרות חיים’ למתחילים ושיעור נוסף למתקדמים בעיון בדרך הקבלה הספרדית. הרב שאול יורוביץ, מחבר ספרי חסידות ופנימיות, מלמד בבית המדרש קבלה וחסידות. והרב דב סגל מלמד שיעור ב’מבוא השערים’ לאדמו”ר מפיאסצנה, ושיעור ב’שער הכוונות’ על דרך הקבלה והחסידות.

אם חשקה נפשכם לעשות שינוי משמעותי בחייכם הרוחניים, להיפגש עם העומק והלב של התורה והמצוות ושל החיים כולם, למלא את עבודת ה' שלכם באור של גאולה ומשיח ולהיות שותפים ברובד הפנימי של “יפקון מן גלותא ברחמי” - הצטרפו לבית המדרש “נשמתא דאורייתא”.

טעמו וראו כי טוב ה'.

המילים ממתילות לי // רוזי גרינגליק

מנחת הורים ויועצת זוגית ואישית

זו הישענות בלב על הידיעה שאחזור ואמצא את המילים. עכשיו לא, מחר אולי כן.

הקב"ה תמיד נוכח, גם אם אני לא מבינה אותו עכשיו. אני לא כועסת, אבל אני לא מבינה, ולכן אני כרגע מכונסת בתוך עצמי ויודעת שהוא נוכח. הפתק שהוא שבא אליי באופן פלאי החזיר לי את המילים, ובעזרת ה' יבוא הפתק הבא, ומתישהו אמצא את המילים לחזור ולהתפלל.

מוגש ע"י מדרשת מעיינות

לפני עשרים שנה חליתי בסרטן ונאלמתי. לא הצלחתי להוציא הגה במשך תקופה מסוימת. דיברתי עם הילדים שהיו קטנים ומה שהיה צריך, אבל לא עם חברות או עם האחיות שלי, שהן חברותי הטובות ביותר. לא נשאר לי מילים ולא יכולתי להתפלל. נאלמתי ונעלמתי.

וזה מוזר, כי אני עובדת סוציאלית שחיה על "בואו נדבר על זה", אבל הבנתי שכשדיברו איתי לא היו לי מילים, לא ידעתי מה לומר. וזה נתן לי הרבה לימוד וענווה בעבודה עם אנשים.

עד שנסעתי עם אחותי ועם שמונים נשים נוספות למסע תפילה פנימי ורוחני של שישה ימים באומן, יחד עם הרב ארז משה דורון. המסע היה עוצמתי, אבל אני לא יכולתי להתפלל.

זה היה בחורף וירד שלג והיה קר. ביום הרביעי אמר לנו הרב דורון שכל אחת תכתוב תפילה על פתק ותכניס לשקית. הוא ערבב את הפתקים שבשקית, ולפני שיצאנו כל אחת להתבודדות ביער ביקש שנשלוף פתק ונתפלל מתוכו, כי "כל המתפלל על חברו - נענה תחילה". שמונים נשים, שמונים פתקים.

הכנסתי את ידי לתוך השקית והוצאתי במפתיע את הפתק שלי. הופתעתי מאוד. באותו רגע שמעתי את הרב ארז אומר: "מי שמקבלת את הפתק שלה, שתדע שבשמיים מחכים לתפילות שלה". הרגשתי שזה כמו רמז שהגיע אליי מלמעלה.

נכנסתי ליער ופרשתי את המעיל שלי על האדמה, השמיים היו כחולים והשמש הקרה בהקה. נשכבתי על המעיל ופתאום הרגשתי: אני לא לבד פה - והאלם נשבר. אחר כך, כשיצאתי מופע על ההתמודדות שלי עם הסרטן, קראתי לו "אף פעם לא לבד". מישהו נמצא איתי תמיד, גם אם לא התפללתי אליו אז.

כמו לפני עשרים שנה, כך גם עכשיו, מאז שבני שאולי נפל בקרבות בעזה אני שוב באלם. אבל אני יודעת שהמילים ישנן, וכמו שהן היו תמיד, כך הן יחזרו אליי. וזה מחבר אותי לדברי הרבי הריי"צ:

עבודת התפילה היא בתוך הלב ועם הלב.

זאת אומרת שכאשר מתפללים כראוי, הרי לאחר התפילה ישנו רושם מהתפילה בכל ההנהגות שבמשך היום.

זאת, כאשר מתפללים עם הלב, שאז כל היום שלאחר מכן הוא יום שונה ואחר.

(ספר השיחות תרצ"א עמ' 152)

הרבי הריי"צ מלמד אותנו שאנחנו לא משתנות בעתיד אלא עכשיו, היום. אבל כשאני באלם ולא יכולה להתפלל, אני יודעת שאני יכולה להישען על התפילה שהייתה לי בעבר ועל התפילה שעוד תגיע, כי המילים תמיד שם והן ממתנות. אני מוחזקת על ידי התפילה ועל ידי הדיבור עם הקב"ה שיתן לי הישענות מתישהו, כי אני יודעת שהדיבור כבר קיים. ושגם אם הוא לא קיים עכשיו, היום, בתקופה הזאת, הוא יחזור. זה החותם שהתפילה משאירה בי גם היום כשאני באלם ונעלמת,

חתן פרס ישראל, מנחם קלמנזון בבית הספר 'ליגה' גבעת ושינגטון: "אני קורא לאנשי ההוראה וההדרכה, המשיכו לחנך את התלמידים לערבות הדדית- זהו כוחו הייחודי של העם שלנו"

השבוע התקיים טקס סיום מלא השראה של מחזור קיץ 2024 ב"ליגה"- בית הספר למאמנים ומדריכים בספורט גבעת ושינגטון. למעלה מ-160 ספורטאים מכל רחבי הארץ הוסמכו בקיץ האחרון למדריכי ספורט מקצועיים. אורח הכבוד של הטקס היה מנחם קלמנזון חתן פרס ישראל לשנת תשפ"ד בתחום תקומה - גבורה והצלה, שעם פרוץ מתקפת הפתע על ישראל ב-7 באוקטובר 2023 יצא יחד עם אחיו לסייע לתושבי עוטף עזה ולהציל את חייהם. הרצאתו המרגשת והמרתקת העניקה השראה גדולה לכל המשתתפים- מדריכי ומדריכות הספורט החדשים.

"בישראל, ב-7 באוקטובר, כל המדינה הייתה על הרגליים. הערבות ההדדית של העם המיוחד שלנו לא קיימת באף מקום בעולם. לצד הכאב, יש בי גם שמחה גדולה על שזכיתי להיות חלק מפעילות החילוץ וההצלה, מהתרומה ומהערבות ההדדית של העם הזה במלוא תפארתה. אני קורא לאנשי ההוראה וההדרכה, המשיכו לחנך ולהדריך את התלמידים לערבות הדדית- זהו הכח הייחודי של העם שלנו" אמר מנחם קלמנזון, חתן פרס ישראל. בטקס השתתפו: מנחם קלמנזון- חתן פרס ישראל, רועי ברקוביץ מנהל האגף להכשרת מאמנים מינהל הספורט, שילה כץ- מנכ"ל קרית החינוך גבעת ושינגטון, לאה אזולאי- מנהלת היחידה ללימודי חוץ, דני ברגר- מנהל בית הספר ליגה, רכזי הקורסים, סגל מקצועי ומנהלי וחניכי הקורסים בענפים השונים. כלל המשתתפים קיבלו תעודת הסמכה מטעם מינהל הספורט במשרד הספורט ומטעם היחידה ללימודי חוץ של גבעת ושינגטון.

במהלך חודשי הקיץ התקיימו בגבעת ושינגטון קורסי הדרכה מושקעים ואינטנסיביים במיוחד להכשרת מדריכי ספורט במגוון ענפים: כדורגל, כדורסל, אופני שטח, שחייה, מדריכי חדר כושר, ג'ודו, התעמלות ספורטיבית, התעמלות אמנותיות ועוד. הלימודים, שהועברו על ידי מיטב המרצים בארץ, תוכננו במתכונת מרוכזת ונמשכו כ-5 שבועות בלבד בתנאי פנימייה נוחים ובקמפוס רחב ידיים המצויד במגרש ומתקני ספורט, מעבדות, חדרי מחשבים, ספרייה ועוד. "אנו שמחים לראות ספורטאים בגילאים שונים ומכל רחבי הארץ מגיעים לממש את כישורונם כל אחד בתחומו" אמר דני ברגר, מנהל בית הספר "ליגה" גבעת ושינגטון. "אני מודה למנחם על דבריו מעוררי ההשראה ואני בטוח שהם חלחלו ללבבות של המדריכים החדשים. בחרנו מרצים מנוסים ברמה הגבוהה ביותר כדי להנחיל את הידע והמיומנויות באופן אינטנסיבי ומקצועי המאפשר התמקדות בתוכן הקורס ומספק כלים פרקטיים להעברה הלאה".

שילה כץ, מנכ"ל קרית החינוך גבעת ושינגטון: "אני מודה לחתן פרס ישראל מנחם קלמנזון על ההשראה שהרעיון על כולנו. לימודי התעודה בבית הספר "ליגה" לא רק מעניקים לבוגרים ולבוגרים יתרונות בקבלה לעבודה וקרב קפיצה להכשרה מקצועית בספורט התחרותי והעממי, אלא מעניקים השראה גדולה למדריכי דור העתיד, כדי שידריכו מתוך תחושת שליחות וערכים חשובים". אני מאחל לכל הספורטאים מסיימי הקורסים הצלחה בהובלת דור העתיד לספורט לבריאות ולערכים".

בנובמבר הקרוב יפתחו בבית הספר "ליגה" קורסי המדריכים השנתיים במגוון ענפים רחב יותר: כדורסל כדורגל טניס בדמינגטון, התעמלות ספורטיבית, כושר גופני ובריאות - חדר כושר, אירובי דאנס, פילאטיס, אתלטיקה קלה, שחייה, ג'ודו, קרב מגע, ריקודי עמועוד. בנוסף, יפתחו ב"ליגה" גם לימודים מתקדמים לתעודת מאמן. **ביום ראשון, 22.9.2024, יתקיים בגבעת ושינגטון יום פתוח אחרון לרישום לקורסים הדרכה ואימון במגוון ענפי הספורט שנה"ל החדשה. לפרטים היכנסו: washington.org.il/liga**

חיזוק ההתיישבות בגליל | בית מדרש חי במרכז הקהילה | עזרה בשנ"ד למצטרפים חדשים

הצטרפו לקהילתנו בשכונת הר יונה

יאיר 052-7441770 // הדט 054-3488317

בן סורר ותורה

ולמה נכתב? דרוש וקבל שר. "זאת אומרת, שמכיוון שהתורה גילתה שנשאר עוד קצת גיליון נייר, וצריך למלא אותו, אחרת זה לא יצא כל כך יפה, היא הוסיפה עוד דין, שהוא לחלוטין תיאורטי, לפי רבי יוחנן, כדי שנוכל ללמוד עוד קצת תורה".

אני חייב לומר שבשלב הזה השואל שלנו היה נראה מובס. אז פניתי אליו ואמרתי לו שאני יודע מה הוא חושב, בלי שאני קורא מחשבות: "אין לתורה משהו יפה לכתוב עליו? משהו שקשור עם שלום עולמי, התחממות גלובלית? עולם ירוק? עזרה לזולת? הדבר היחידי שהתורה יכולה לחשוב עליו כדי להוסיף איזו דרשה היה על ילדים שאוכלים יותר מדי בשר ושותים יין, ואיך עושים מהם בגלל זה כבד קצוץ? אבל בשביל זה אני חייב לקחת אותך למקום אחר לגמרי".

•••

לפני כמה שנים התפרסם סיפור מדהים. יהודי בגיל העמידה שלו, גילה יומן אישי של אביו שהיה מפקד בכיר בצה"ל ונהרג באחת המלחמות, שהוא לא ידע ממנו.

הסיפור היה שאחרי שהאב נהרג, האמא נשארה לגור בדירה והמשיכה לגדל את ילדם, שהיה אז צעיר מאוד. אחרי שהוא בגר ועזב את הבית, האם המשיכה לגור שם עד שנפטרה.

אחרי פטירתה, הבן לא עשה שינויים גדולים בדירה, והשכיר אותה כך, עד לפני כמה שנים שאז תושבי הבניין החליטו ללכת על מהלך של "פינוי בינוני". בעקבות זאת הבן הגיע לדירת הוריו, והתחיל להוציא משם דברים שלא נגעו בהם במשך שנים ארוכות, ואז הוא הגיע לבוידעם.

כשהוא פתח את הבוידעם הוא גילה מזוודה שהכילה דברים אישיים של אביו, ובין אותם דברים היה גם יומן אישי, שבו האב כתב על החוויות שלו בשירותו הצבאי, מחשבות, רגשות ועוד.

קשה לתאר מה מרגיש ילד, שהיה תינוק כשאביו נהרג, ומחזיק בידיו כזה דבר.

זה ממש לא משנה אם הדברים שם הם אקטואליים, רלוונטיים לחיי הבן, או ישימים. זה היומן של אבא, המקום שבו הוא מתאר רגשות, מחשבות ורצונות אישיים שלו. כל נקודה כאן היא עוד משהו שיכול לעזור לי להחזיק באבא, כל הגיג כאן הוא עוד חלוץ שיכול ללמד אותי איך אבא היה חושב, גם במצבים שהוא לא תיאר ביומן שלו.

•••

עכשיו, בואו נחזור לתורה, לבן סורר ומורה, לסקילה על עבירות ועוד ועוד.

אפשר להסתכל על התורה כספר של הוראות הפעלה: תעשה כך ואל תעשה כך. יש אחד למיקרוגל, אז למה שלא יהיה אחד לחיים עצמם? אבל אפשר להסתכל על התורה אחרת לגמרי, כמו שמסתכל עליה אדמו"ר הזקן, בעל התניא:

"והנה הלכה זו היא חכמתו ורצונו של הקדוש ברוך הוא, שעלה ברצונו שכשיטעון ראובן כך וכך דרך משל ושמעון כך וכך יהיה הפסק ביניהם כך וכך, ואף אם לא היה ולא יהיה הדבר הזה לעולם

"אתה אמיתי? צריך לסקול מי שלא שומר שבת? מה זה הדבר הזה?" השאלות הללו נורו בצורות במסגרת שיעור פרשת שבוע, שאיכשהו הידרדר לדין נטול כפפות שהוצת למדורה גדולה על ידי אחד הידענים שישבו בשיעור, על שמירת שבת והתוצאות המורכבות של מי שלא שומר אותה.

בעיני רוחי כבר ראיתי את המוני המתפקדים לאחד מארגוני העידוד לחזרה בשאלה, כי הרעיון היה ברור, רוב מוחץ של היושבים בשיעור הזה היו מועמדים ראויים לסקילה. הם בסך הכל באו להכיר את היהדות, ואכן גילו אותה בצורה הכי גרפית שיכולה להיות.

הייתי חייב להציל את המצב. אז החלטתי ללכת על אסטרטגיית "הכל או לא כלום".

פניתי לשואל הזועק, והצעתי לו לשמוע על דין נוסף שמופיע בתורה, בפרשת כי תצא.

"אם יש ילד בן שלוש עשרה וקצת שנתפס גונב מהכסף של ההורים וקונה עם זה יותר מדי בשר ויותר מדי יין ואוכל אותם כמו משוגע, אז ההורים לוקחים אותו לבית הדין, מודיעים להם שהילד סורר ומורה ולא שומע בקולם, ובית הדין סוקלים אותו".

המשתתפים הסתכלו עלי, ואני עליהם. זה היה נראה שהיה כאן יותר מדי מידע מרוכז במשכצת זמן קצרה מדי.

השואל הסתכל עלי ואמר לי "זה מה שכתוב? אתה לא רציני! באמת עושים את זה?" לרגע הזה חיקיתי.

פניתי אליו ואמרתי לו: "שאלת שתי שאלות: אם זה כתוב, כן, זה מה שכתוב. נקודה. האם עושים את זה, זאת עוד שאלה. כי רבי יוחנן מסביר בגמרא שבן סורר ומורה לא היה מעולם וגם לא עתיד להיות,

שנה"ל תשפ"ה בעמותת אפרת: 2542 ילדי וילדות אפרת עלו לכיתה א'; ובסך הכל כ-43,000 ילדי אפרת נכנסו בשער בית הספר השנה

עמותת אפרת מדווחת על נתונים מדהימים ברקע פתיחת שנת הלימודים תשפ"ה. על פי נתוני העמותה, 2,542 ילדים שנולדו בסיוע האגודה עלו השנה לכיתה א', מתוכם 1,267 בנים ו-1,275 בנות. הנתונים מצביעים על המשך מגמת הצמיחה בפעילות העמותה, אשר מלווה משפחות מתקופת ההיריון ועד שנים רבות לאחר הלידה. בסך הכל, 42,907 ילדים שנולדו בסיוע אגודת אפרת החלו את שנת הלימודים בכיתות א' עד י"ב.

חגי גולדשמידט מנכ"ל עמותת אפרת: "אנו גאים ונרגשים לראות את הילדים הרבים שנולדו בזכות הסיוע שהענקנו לאימהותיהם בשעת משבר, מתחילים את שנת הלימודים החדשה. כל ילד הוא עולם ומלואו, וכל משפחה שזכתה לגדל את ילדיה היא ניצחון של החיים".

עמותת אפרת, הפועלת מזה למעלה מ-45 שנה, מספקת תמיכה רב-תחומית לנשים הרות הנמצאות במצבי משבר ומתלבטות לגבי המשך ההיריון. הסיוע כולל ייעוץ, תמיכה רגשית, סיוע כלכלי, ליווי במהלך ההיריון ולאחר הלידה, אספקת ציוד לתינוק והכוונה לשירותים חברתיים ורפואיים.

קדוש), ומופיע בפרשנותו הנפלאה של הרש"ר הירש על הפסוק: קול - רק אם ההורים מדברים לילד בקול אחיד, ולא בשני קולות נפרדים ("אבא אמר שאסור, לא נורא חמודי, תיקח, הכל בסדר"). מראה - רק אם ההורים מראים לילד את אותה דוגמה חיה. גובה - רק אם ההורים רואים את עצמם כשווים, ולא משפילים אחד את השני.

רק אם התקיימו התנאים הללו, ההורים יכולים להגיע לבית הדין ולומר: יש בעיה בילד, ולא בנו. אבל כל עוד ההורים לא יכולים לחתום שהם שווים לחלוטין בשלושת הפרמטרים הללו, בית הדין ישלח אותם לעשות בדיק בית לפני שהם מאשימים את הילד. אז מי אמר שעולם ירוק ושולם עולמי שווה יותר?

לבא למשפט על טענות ותביעות אלו, מכל מקום... הרי כשאדם יודע ומשיג בשכלו פסק זה כהלכה הערוכה במשנה או גמרא או פוסקים הרי זה משיג ותופס ומקיף בשכלו רצונו וחכמתו של הקדוש ברוך הוא". התורה היא גם ספר חזקים, אבל מעבר לחוקים מסתתר היגיון אלוקי, רצון אלוקי, מחשבה אלוקית, והיא בעצם התיעוד היחידי שיש לנו מאבא שלנו, שאנחנו לא מצליחים לראות, לשמוע או למשש, זה בדל המידע היחידי שמאפשר לנו לגעת בו, באופן הכי אישי ומשמעותי. אז אפשר ללמוד את התורה ולחשוב: את מי אני סוקל היום? ואפשר ללמוד את התורה ולקלוט שמעבר למה אני עושה ומה אני לא עושה, יש כאן הנחיה שמכוונת אותי פנימה לחשוב כמו אבא, להרגיש כמו אבא, לרצות כמו אבא.

לכן גם אם בית הדין לא ממש מיישם את הוראות הסקילה, ויוצא שהוא לא הורג אפילו לא פעם בשבעים שנה, בגלל שהוא מצא את הדרכים לפטור את חייבי המיתה, זה עדיין לא גורע מעצם מהותה של התורה כ"יומן אישי" של אבינו שבשמים.

חשוב לומר: זה לא פוטר מעשיית ההלכות שבכוחנו לעשות עד הסוף, מכל הלב. אבל זה כן מסביר למה ישנן לא מעט הלכות בתורה שלא ניתן ליישם, ואולי אפילו נכנסו מלכתחילה ככאלו שלא ניתן ליישם, ועדיין זוהי תורה - מלשון הוראה.

...

נחזור רגע לבן סורר ומורה. טוב, אז לא עושים את זה, אבל מה אבא רצה לומר לנו בדין הזה? איזה מסר גדול שנוגע לליבת הרצון האלוקי אפשר לקחת מהסיפור הזה?

אז הנה פנינה קטנה, שאולי תלמד אותנו על הכלל.

הגמרא קובעת שדין בן סורר ומורה יחול רק בתנאי שההורים שווים לחלוטין אחד לשני בשלושה דברים: קול, מראה וגובה.

עכשיו, אני לא יודע מה אתכם, אבל אם בבית הדין שלי היו מופיעים הורים ששווים בקול שלהם, במראה שלהם ובגובה, זה היה קצת מפחיד.

אז הנה עוד רעיון שמתפתח למשהו גדול הרבה מעבר לעצם הדין עצמו (שנשאר עומד על מקומו, כדין תורה

חשמל הקרן

עושים לכם מחיר

מבצע שלא יחכה לאחרי החגים

בלעדי בחשמל הקרן
קונים מקרר שארפ מהדגמים המובילים ומקבלים שואב-שוטף JIMMY מ-ת-נ-ה!

SHARP המקרר מספר 1 בישראל אחריות יבואן רשמי ראלקו

5 דלתות החל מ- 10,000 ₪
4 דלתות החל מ- 6,000 ₪

שואב שוטף ג'ימי (JIMMY HW9 Pro Max)

שוואב שוטף מהמתקדמים בעולם הנמכר במדינות מובילות באירופה וארה"ב עוצמת שאיבה 20000 PA נמיש 180 מעלות | חווי קולי בעברית שנתיים אחריות ע"י יבואן רשמי רומיט

שווי המתנה 2,200 ₪

- טכנולוגיית j-tech inverter לחיסכון באנרגיה ובצריכת חשמל
- מתקדמים ביותר במגוון העיצובים
- שמירת טמפרטורה יציבה בתוך המקרר, מגוון עיצובים וצבעים מרהיבים
- הטכנולוגיה המתקדמת בעולם

רשת מוצרי החשמל הזולה ביותר במגזר החרדי
עפ"י סקר אומניבוס אסקריא 2023

מוקד הזמנות ארצי: *2757 WWW.KERENBY.CO.IL

סניף ראשי ב"ב רבי עקיבא 29	ירושלים מלכי ישראל 53 גאולה	בית עילית החוזה מלובלין 35	בית שמש נחל ניצנים 8 (מתחת יש חסד)	אשדוד אליעזר בן הורקנטס 16	חיפה ברכת משה 29	ניתיבות יוסף סמלו 10 (קרסו טרייד)	מודיעין עילית רבי טרפון 25	מבית נהר בני ישיבה
----------------------------	-----------------------------	----------------------------	------------------------------------	----------------------------	------------------	-----------------------------------	----------------------------	--------------------

אפיסקופ בכפוף לתקנון מוביל 7-200 יחידות בתוקף עד 30.9.2024 כ"ז אלול

**עולים
להר הזיתים**
כמיטב המסורת של 'קרן אביה'

**למלא
את החלל**

**שובו אלי
ואשובה אליכם...**

למלא את החלל

יום שישי - שיחות מרתקות, סיור ותצפיות | טעימות |
קבלת שבת מוזיקלית | תפילות בסגנון קרליבך במצפה
רחבעם | עונג שבת וטיש חסידי מרתק
שבת - תפילות חגיגיות, שיחות,
סיורים וסעודות ניד המלך
מוצש"ק - הבדלה מוזיקלית

**אירוח שישי-שבת חוויתי
פר' כי תבוא
י"ז-י"ח אלול**

ת ש פ " ד (20-21 בספטמבר)

**במלון שבע הקשתות
בהר הזיתים
מול מקום המקדש**

ציון חדר
בתמונה עם בנו:
לוחם חטיבת הנח"ל
אורי יצחק, הי"ד

בהשתתפות לוחמים, פצועי צה"ל
ומשפחות שכולות

אלידע בר שאול
חוקר, מורה דרך ואיש ידיעת הארץ

ישראל ברנר
חזמר החסידי

ד"ר מרדכי קידר
מזרחן ומרצה

הרב ליאו די
ששנכל את רעייתו לוי
ובנותיו מאיה ורינה הי"ד

הרב יגאל שפרן
רב קהילת מרחבים,
ופרופ' מרצה לאתיקה רפואית

לע"נ אביה יהושע ז"ל גולדברג

חופשת:בורא

עם ישראל חי ומנצח!

להזמנות: ריבקי - 050-9287878 | rivkisb@gmail.com

שבת הצדעה ללוחמי צה"ל, חיזוק לפצועים, חיבוק למשפחות השכולות בתפילה לשחרור החטופים

הסעות בהרשמה מראש | מס' חדדים מוגבל | פניסין מלא | כשרות למהדרין

* התכנית נחנה לשינויים ט.ל.ח. האירוע סאונד ומתואם עם כוחות הביטחון | הסורים כפופים לסג האוויר בתפקיד. * פרסומי ישראל

איך אני יכולה לסלוח? זה בלתי נסלח!!!

המסר המקובל היום בעולם, שלא כדאי להיות תמים. הבתוליות מוצגת כמעין 'גן עדן אבוד' של תום. ההכרה במישורי הנפש והנשמה מציעים הסתכלות אחרת

"איך אני יכולה לסלוח? זה בלתי נסלח!!! איך אפשר בכלל להעלות כזו אופציה? אני חושבת שיש מקרים שאולי רק הקב"ה יכול לסלוח. איך אפשר לתקן ולשקם את הקשר הזה?" שאלה רותי.

"אני מסכימה איתך. קודם כל באמת את לא חייבת. את לא צריכה לסלוח. אני ממש מבינה שזה באמת מרגיש ונראה בלתי אפשרי, אבל מה שנשאר לנו זה רק לבדוק את נקודת הרצון....", עניתי לה. "בריוק, זה מה שאני מנסה להגיד. אני מרגישה שאיברתי כבר את כל הרצון להמשיך את הקשר עם אשר. אני ממש מרגישה שזה אבוד כבר. אני מרגישה שאני לא יכולה לבטוח בו יותר. לא סומכת עליו ולא מאמינה שהוא לא יפגע בי שוב, אז למה שארצה את הקשר הזה?" שאלה רותי.

"אולי אם נצליח לבודד פה את ההגדרות ולשייך כל דבר למקומו, יהיה גם יותר קל לא להתבלבל ולעבוד על הנקודות הנכונות. כשאת אומרת שאין לך רצון, את משתמשת במילה רצון על מנת לתאר את הרגשות הקשים והכל כך טבעיים ומוכנים שאת מרגישה בעקבות ההתנהגויות הפוגעניות של אשר."

"יש מקום לכל רגש ולכל הרגשות שעולים כך בעקבות מה שחווית. חשוב מאוד לתת לרגשות האלה מקום והכרה, אם לא ניתן להם מקום אז הם יתפסו את כל המרחב וישתלטו על כל התמונה. אבל, הרגשות הקשים לא מעידים על כך שאין לך רצון. אני שומעת בכאב שלך את הכמיהה והרצון שזה יסתדר והצער הוא על הפער שנראה כרגע לא אפשרי."

"אני לא מצליחה להבין את זה, אני באמת מרגישה חוסר רצון", אמרה רותי במעט התנגדות.

"הכעס שאת מביאה זו אמירה ברורה שנחצה פה גבול שלא היה צריך להחצות. לכן, לכעס, לכאב ולצער הזה יש מקום. זו אמירה חשובה שאומרת שלקשר שהיה בו חוסר כבוד וחוסר אמון, אין מקום."

"את מבקשת קשר של אמת וגם אשר מבטא את זה במעשים, במאמץ ובמילים. גם את וגם אשר מבקשים את אותו הדבר היום: לקיים קשר של אמת, קשר שיש בו כנות, כבוד ופתיחות. שניכם מכוונים לחידוש הקשר מתוך נקודת האמת בינכם, מתוך המוות שאיתה התחלתם את המסע הזוגי בתחילת חייכם. עצם ההתמקמות הזו של שניכם ברצון האמיתי מאפשר גישה ועוצמה להשתקם, להציל ולבנות מחדש טוב יותר ממה שהיה."

"אבל איך? איך אני אמורה לדעת שאשר בתוך תוכו רוצה את הקשר? איך הוא יכול להראות לי? אם הוא פגע בי ככה,

זה אומר שהוא לא רוצה את הקשר", אמרה רותי בכעס. "אנחנו צריכות לעשות עבודת התבוננות מאוד עמוקה שתאפשר לנו לפתח רגישות פנימית מאוד דקה שנוכל לראות את הזעקה והחרטה הפנימית של אשר, את קולו הפנימי של נשמתו. את היום במצב של כעס כל כך גדול, שלא מאפשר לך אפילו לראות את החרטה שלו גם אם הוא

בטחון מחדש לייצר חווה זוגי חדש. כמוכן, שכל זה צריך להיות עם עבודה מאוד קשה, אמיתית ועמוקה שלו."

"אני מרגישה שהקשר הזה לעולם לא יחזור להיות שמח וטוב כמו שהיה", אמרה רותי בייאוש. "נכון הוא לא. הוא יהיה הרבה יותר טוב, בוודאות. אין דרך אחרת", עניתי לה.

"איך זה יכול להיות? הייתה פגיעה עד היסודות בקשר? אולי נס יחזיר אותו למקום שבו הוא היה, אבל למקום יותר טוב? זה נשמע לא הגיוני", ענתה רותי בבלבול.

"רותי, בחיצוניות, זה באמת נראה כך, אבל בפנימיות המהות מעולם לא נפגעה. אני אסביר זאת דרך כמה מילים על חודש אלול בעבודת תיקון הנפש. המסר המקובל היום בעולם, שלא כדאי להיות תמים. ההכרה מוצגת כמעין 'גן עדן אבוד' של תום. ההכרה במישורי הנפש והנשמה מציעים הסתכלות אחרת. הסתכלות שמשיקה לגוף ומשם לנפש, גם לאחר שאיבדנו את התמימות בגוף ובנפש, ישנה תמימות גבוהה יותר שאנחנו אף פעם לא מאבדים."

"עלינו למצוא ולחשוף אותה כל פעם מחדש. אותה נקודה משמרת תמיד את זכר התמימות הילדותית וממנה ניתן להתחיל כל דבר מחדש. זוהי גם המשמעות של מזל בתולה. בסוף כל שנה, חודש אלול הוא חודש התשובה."

זה הזמן בו אנחנו מסכמים ועורכים חשבון נפש. לכן מזלו של חודש אלול הוא בתולה, הוא בא לעורר אותנו לזיכרון שבמישור הגבוה שנשמטנו אנחנו עדיין צעירים, בתוליים ופתוחים לחידושים. מוכנים לפגוש במציאות מוכרת לנו ככפעם הראשונה.

"העבר לא ייעלם, אבל הוא יכול להתמקם אחרת בלי להפעיל את המערכת על מצב הישרדותי. לכאב יש מקום וגם לשפע יש מקום, את תראי שלא תצטרכי בכל רגע נתון להחזיק את הכאב, הסברתי."

"איך זה יכול להיות? אני לא מצליחה להבין את זה", שאלה רותי.

"כל המקומות השליליים שהביא אשר לקשר, עשו נזקים איומים ופגעו בקשר. בתיקון שאתם עוברים עכשיו ביחד, כל המקומות השליליים יהפכו למקומות טובים, מחזקים ומקיימים. בפנימיות נקודת הבתולין של הקשר מעולם לא נפגעה. המעשים הרעים היו מתוך הקליפה, מתוך החיצוניות. בזכות התשובה שאשר עושה ובזכות התיקון המשותף, נוצר קשר של אמת."

צורח אותה בכל כוחו.

"על מנת להגן על עצמך פיתחת מולו חומת מגן של אדישות, שלא יפגע בך בשנית וזה מונע ממך לראות את קול זעקת החרטה שלו. אנחנו צריכות ביחד בוהירות ובסבלנות ללמוד למוסס את חומת המגן הזאת ולתת לך בטחון אמיתי, אמון מחדש ומבט אחר על אשר."

"כשנצליח להגיע למקום הזה בנפש שבו האמון יחזור ותוכלי להישען אחרת ולראות את כל התיקון והאהבה של אשר אליך, בנקודה העמוקה הזאת, תראי איפה כוונת הלב האמיתית שלו ותוכלי להבין שכל הנקודות שבהם הוא פגע היו רק חיצוניות ואז תוכלי להרגיש

? איך מתמודדים עם הפער בין הרצון הרוחני למציאות היומיומית?

צריך להחזיק את המבט בשני המישורים כאחד: גם במצב הרוחני, שהוא האור העליון של הנשמה, שמאיר אותה בשייכות ודבקות אלוקית שמעל המגבלות, העיכובים והכבדות של הטבע החומרי; ויחד עם זאת גם הנשמה נתונה בגוף וצריכה להיות עם עיניים פקוחות על התיקון המתאים לכלי עולם הזה. ובאמת שני העיניים עולים בקנה אחד. כשם שהורים אוהבים את ילדיהם בלא תנאי וגם מחנכים אותם ומתקנים את דרכיהם, כך הנשמה הטהורה מאירה באהבה בלי תנאי יחד עם תיקון הדרכים המעשיות.

? איך בדיוק התשובה פועלת? הרי אחרי הכל, חטאתי...

ואיך בדיוק החטא פועל? הרי מה שעשיתי כבר נגמר, אז למה הוא ממשיך להשפיע? אלא שזו ידיעה שקיבלנו מפי הגבורה בנתינת התורה לגבי עניינים שאינם נראים במציאות הגשמית, אלא הם חוקי ה' יתברך של פנימיות מציאות העולם. כמו טומאה וטהרה, שאיננו יכולים לראות בעין אלא זה כעין גילוי סוד שנותר בפלאיותו גם אחרי שהתגלה. וכך גם התשובה הינה הדרכה אלוקית הנוגעת למעמקי אמתת המציאות. ולא עוד אלא שהיא כל כך עמוקה עד שהיא בכלל קדמה לעולם, כלומר יותר שורשית מכל מציאות אחרת. ולכן היא אינה מותנית ואינה פועלת על פי כללי העולם החיצוני הנראה לעין, אלא היא מהחוקים האלוקיים שהם לטוב לנו כל הימים, והקב"ה חפץ בתשובה ומקבל את השבים בימין פתוחה.

? "מלך אוהב צדקה ומשפט", אם המלך אוהב, איך הוא יכול לדון את אוהביו בצדק?

בי"ג מידות הרחמים ישנה מידה שלכאורה אינה שייכת כלל: אחרי שמזכירים רחמים, חנינה ורב חסד, אנחנו פוגשים את מידת האמת. ולכאורה אמת היא מידת הדין. אלא שהרחמים והחסד של התשובה, שמהפכות את האדם מרשע גמור לצדיק גמור ברגע אחד, הן כל כך עליונות שהן לא טיוח ושקר, אלא אמת עמוקה מאוד. ולכן גם אמת היא מידת הרחמים, ולא עוד אלא שהיא עומק כל הרחמים. כי אם היינו אומרים שהרחמים הם רק פלסטר שנועד לכסות על האמת, ממילא המשקל של שאר המידות היה יורד מטה מטה. וכך גם במילים "מלך אוהב צדקה ומשפט", שעומק המשפט כולל בראש ובראשונה אהבת צדקה. אכן היא מאפשרת גם מקום לחשבון מתי רחם ומתי לתבוע ולשפוט. והמילה 'צדקה' בעצמה כוללת גם צדקה וגם צדק בשורש אחד.

ת.ד. 52589 רמת גן < העלון טעון גניזה • karovel.co.il
לתגובות ויצירת קשר qarov.elecha@gmail.com קרוב אליך • לפרסום: 052-4061065

קרוב אליך

עלון שבועי לעבודת השם בדרך החסידות

ללמד וללמד

מכללת "אורות ישראל"
קמפוס "מורשת יעקב" רחובות

בית הספר המוביל ללימודי תואר שני M.Ed.

תואר שני בשנה אחת בקמפוס!

התוכנית לתואר שני מאפשרת ללמוד לתואר M.Ed. במגוון מקצועות מבוקשים

ניהול וארגון מערכות חינוך

(גברים: יום א' | נשים: יום ג' בוקר / ערב)

הוראת מתמטיקה למסלול העל יסודי**

(גברים: יום א' | נשים: יום ג')

מלגת שכ"ל לזכאים**
נרשמים עד לתאריך ח' בתשרי תשפ"ה, 10/10/2024

ייעוץ חינוכי

(גברים: יום א' | נשים: יום ב')

הוראת היסטוריה של עם ישראל**

(גברים: יום א' | נשים: יום ג')

תוכנית מיוחדת להסבת אקדמים לתואר M.Ed.

תואר שני בשילוב תעודת הוראה (M.Teach)**

(גברים: יום א'; נ' | נשים: יום ג', ד')

מלגת שכ"ל לזכאים**

נרשמים עד לתאריך ח' בתשרי תשפ"ה, 10/10/2024

כהערכה על פועלכם מכללת 'אורות ישראל' מעניקה מלגה על סך 3,000 ₪ למשורשים מעל 60 יום.*** בנוסף מתווה הקלות מיוחד לזכאים.

מילואימניקים, אוהבים אתכם!

מגוון מלגות ייחודיות

בשילוב למידה היברידית ומקוננת

אווירה תורנית

אפשרויות מיומן ומלגות לזכאים (הלוואה מותנית / החזרי שכ"ל ומענקי שעות / הסתדרות וארגון המורים / מלגת דיקן וכו')

צבי שטיינמן 3, רחובות | חפשו בנוגל "תואר באורות רחובות" | 1-800-500-210 | harshama@orot.ac.il

תואר ראשון: 052-4004545 | תואר שני: 052-5001313

* הלימודים יתפרשו על פני שלושה סמסטרים בקמפוס (ייעוץ חינוכי-סמסטר רביעי מקוון) שכר הלימוד דו שנתי **הענקת התואר מותנת באישור המל"ג*** בכפוף לתקנון. אין כפל מלגות. ***במוסדות האקדמיים במגזר הדתי בישראל, בהיערכותם ללימוד מרוחק ובחובות הלימוד בימי הקורונה, על פי סקר מיוחד של התאחדות הסטודנטים באמצעות מכון "מאגר מוחות" 2020 | פתיחת התוכנית מותנית במספר הנרשמים | חלק מהלימודים מתקיימים בימים מרוכזים | טל"ח

